ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5570 ՄԱՅԻՍ 20/2 ՅՈՒՆԻՍ 1904 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5570

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

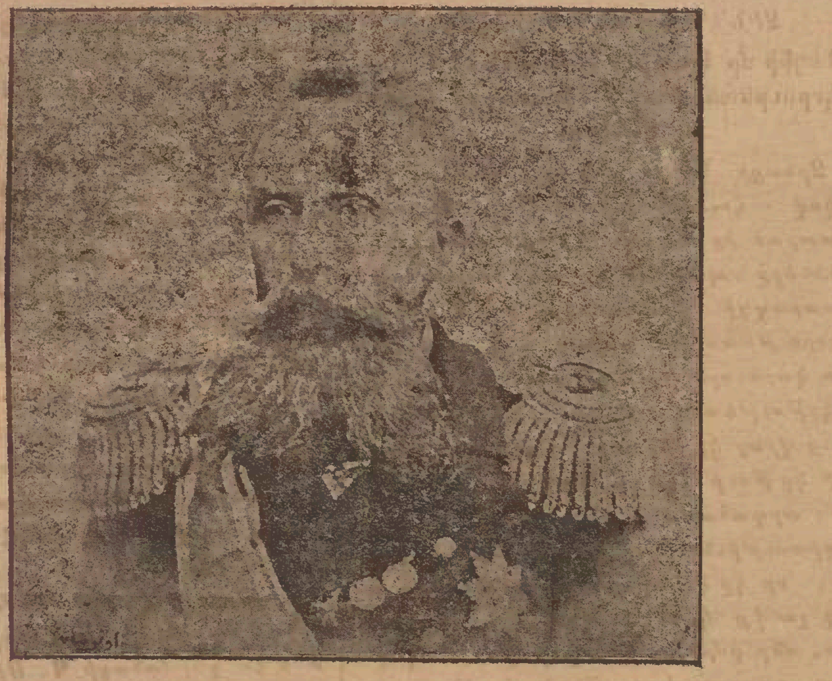

ԾՈՎԱԿԱԼ ՍԹԱՐՔ

Նախկին հրամանատար Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժնին

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օրուան խնդիրը Վատիկանի եւ Ֆրանսայի միջադէպն է։ Պ. Լուպէի Հռոմ այցելութիւնը պապական արքունիքին դիւրագրգռութիւնը այնչափ վրդովեց՝ որ չկրնալով անտարբեր կենալ՝ բողոքագիր ղրկեց կաթոլիկ բոլոր տէրութեանց եւ յայտարարեց թէ իր յարաբերութիւնները պիտի խզէ ո եւ է կաթոլիկ վեհապետի հետ, երբ անիկա Իտալիոյ Թագաւորին այցելութիւն տայ Հռոմի մէջ։ Այս սպառնալիքը չէր գործադրուած Թէպէտ բացառաբար Ֆրանսայի դէմ, բայց այդպիսի յայտարարութիւն մը ինքնին բաւական եղաւ անոր համար՝ ետ կանչելու իր դեսպանը, Պ. Նիզար, Վատիկանէն, մինչ այս վերջինը տակաւին ետ չէ կանչած Բարիզի պապական նուիրակը. Ֆրանսա այս միջադէպին նշանակութիւնը մեղմացնելու համար ըսին թէ Պ. Նիզար արձակուրդով մեկնած է Վատիկանէն, բայց Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Քոմպ Խորհրդարանին մէջ եղած հարցման մը պատասխանելով ըսաւ. «Մեր դեսպանին Վատիկանէն ետ կանչուիլը կը նշանակէ թէ չենք կրնար ընդունիլ որ անոր ներկայութիւնը Հռոմ այնպէս մեկնուի իբր թէ մենք իրաւունք կուտանք Վատիկանի պահանջումներուն զորս բացարձակօրէն կը մերժենք։»

Երեսունչորս տարիէ ի վեր առաջին անգամն է որ Ֆրանսական կառավարութիւնը այսպէս բացայայտ կերպով կ'ազդարարէ բոլոր աշխարհի ու մանաւանդ Պապին թէ, կը մերժէ Վատիկանի պահանջումները, որոնց ի՛նչ ըլլալը ոչ մէկուն անծանօթ է։ Ֆրանսական դեսպանի մը ի Վատիկան ներկայութիւնը այնպէս մը կարծեցնել տուած էր մինչեւ ցարդ թէ հանրապետական կառավարութիւնը այդ կարծեցեալ իրաւունքները եթէ չճանչնար ու չպաշտպանէր, գէթ բացարձակապէս չի մերժեր, կամ մանաւանդ գոնէ այսպէս աշխարհահռչակ կերպով չի ծանուցաներ զանոնք մերժելը։ Բայց Լուպէ նախագահին Հռոմ այցելութեանը դէմ պապական ծանօթ բողոքը պատճառ եղաւ ո՛չ միայն Ֆրանսական դեսպանին ետ կանչուելուն, այլ եւ Խորհրդարանին բեմէն Պ. Քոմպի կողմէ այդպիսի բացորոշ յայտարարութեան մը երեւան գալուն։ Ասիկա կը ցուցնէ որ եթէ Վատիկան մէկ քայլ կ'ուզէ առնել հակառակութեան ճամբուն մէջ, Ֆրանսա երկու քայլ կ'առնէ։

Արդի հակակղեր դահլիճը մանաւանդ շատ գոհ է որ Վատիկան իր կողմէն այսպէս պատճառներ կու տայ։ Ասոր համար կը պատրաստէ տակ Քոնքորտայի դադարման, Վատիկանի մօտ Ֆրանսական դեսպանութեան ջնջման եւ Եկեղեցիի ու Պետութեան բաժանման ծրագիր մը, զոր կ'երեւի թէ յունվարին նոր նիստերուն առթիւ պիտի մատուցանէ Խորհրդարաններուն, զի Պ. Քոմպ խնդրեց մինչեւ յունվար սպասել եւ այդպիսի առաջարկներ չընել։

Ինչ շահեցաւ ուրեմն Վատիկան իր բողոքովը. ոչինչ, աւելի՛ կորսնցուց կամ պիտի կորսնցնէ դեռ։ Բայց Ֆրանսայի կարգ մը շրջանակներուն մէջ դեռ եղողներ կան, զի կը յուսան այս միջադէպին այնպիսի հետեւանքներ տալ, որ թերեւս Պ. Քոմպի դահլիճին անկման պատճառ ըլլայ։ Ասոր համար կը գրգռեն Վատիկանի արքունիքը աւելի խիստ ըլլալ ու զիջում չընել։ Իսկ աւելի խոհեմներ ու չափաւորները խորհուրդ կու տան Պապին ու իր շուրջ եղողներուն աւելի առաջ չերթալ եւ պատճառ չըլլալ Ֆրանսայի ու Վատիկանի միջեւ վերջնական խզման, որուն ո՛րչափ որ կը փափաքի Ֆրանսայի արդի կառավարութիւնը, այնչափ ալ կը ցանկայ որ Վատիկանի կողմէ պատճառ տրուած ըլլայ եւ ոչ թէ ինքը նախայարձակ համարուի։ Այս վերջին կարծիքին եղողներուն ձայնը եթէ աւելի ազդեցութիւն ունենայ, հաւանական է թէ Վատիկանի արտաքին գործոց պաշտօնեայ Մերրի տէլ Վալ կարտինալը զոհուի, իբրեւ հեղինակ ծանօթ բողոքագրին, որուն համար արդէն կարծիքն այն է թէ պէտք չէր բերեր Վատիկանի արքունիքին համբաւեալ դիւանագիտութեան եւ զգուշաւոր քաղաքականութեանը, որոնցմով նախորդ Պապը, Լեւոն ԺԳ. եւ նախորդ արտաքին գործոց նախարար Ռամբոլլա կարտինալը վարուելով նուազ կորուստ ունեցան քան ինչ որ պիտի կորսնցնէ հիմակուան յախուռն ընթացքը, զոր չեն գնահատեր ոչ իսկ Աւստրիա—Հունգարիա եւ Պաւարիա, որոնք որոշած են եղեր, հեռագրական լուրերուն նայելով, պապական բողոքագրին պատասխան չտալ։

Բայց Ֆրանքօ-վատիկանեան այս միջադէպին նշանակութիւնը աս բանին մէջ կը կայանայ որ այլ եւս անխուսափելի կ'երեւի կաթոլիկ վեհապետներուն Հռոմ այցելելուն վերաբերեալ խնդրոյն լուծումը։ Եթէ իրօք ներկայ վէճը ծառայէ այդ խնդիրը լուծելու, բաւական կարեւոր գործ մը մէջտեղէն կը վերնայ, եւ Աւստրիոյ կայսրը ու Սպանիոյ եւ Բորթուկալ Թագաւորները պիտի կրնան Հռոմ այցելութեան երթալ Իտալիոյ Թագաւորին, եւ անկէ փոխադարձ այցելութիւն ընդունիլ իրենց մայրաքաղաքներուն մէջ, ինչ որ մինչեւ հիմա չէր ըլլար՝ Պապը չը վշտացնելու համար։ Այլ քանի որ Պ. Լուպէ առաջին օրինակը տուաւ, կ'երեւի թէ իր հետեւողները պիտի ունենայ, հակառակ պապական բողոքներուն եւ սպառնալիքներուն, որոնք այլ եւս ոչ ոք պիտի կրնան ստիպել Կանոսա երթալու։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐ

Մանզումէի խմբագիր մը, որ Սիմէոն Ծերունի կը ստորագրէ, տեղի օր Ուսումն. Խորհուրդին ուշադրութեան ներկայացուցած էր Պոլսոյ աղքատիկ մէկ վարժարանին հոգաբարձութեան հետեւեալ արարքը. —Յիշեալ հոգաբարձութիւնը, դպրոցին աշակերտները կը պարտաւորէ եղեր առտուները շատ կանուխ գալ, որպէս զի իրենց բարեկամ ուսուցիչ մը կրնայ իր դասը տալ եւ ուրիշ դպրոց մը վազել երթալ։

Այս քմահաճ ընթացքը ի հարկէ քննադատելի բան մըն է, եւ կ'արժէ որ Ուսումն. Խորհուրդը, պէտք եղած քննութիւնը կատարէ այդ մասին, միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու համար զեղծումի մը որ կրնայ ընդհանրանալ։

Խնդիրը հոն է սակայն որ այդ բարոյական զեղծումը միակը չէ տեսակին մէջ։ Վարժարաններու արդիւնաւորութիւնը կասեցնող, դպրոցական շրջանները անօգուտ դարձնող տակաւին ո՛րչափ բարոյական զեղծումներ, որոնք ամէն տարի կը կրկնուին ու կը կրկնուին, եւ որոնց սակայն ոչ ոք ուշադրութիւն կ'ընծայէ։

Եթէ դպրոցական ամէն շրջանի սկիզբը, մէկը ուշադրութեամբ հետեւելու ըլլայ այն եղանակին՝ որով կը կազմուին վարժարաններու ուսուցչական մարմինները. [illegible] ճղճիմ, խղճուկ արդիւնքը որ մեր վարժարաններուն համար սովորական, գրեթէ բնական բան մը դառնալու վրայ է։

Անձնական յարաբերութիւնները, անհատական հաշիւները, հակառակութեան խնդիրներ, օղիի սեղաններու գլուխը, երբեմն նոյն իսկ անպատիւ աներներու մօտ մշակուած բարեկամութիւններ աւելի մեծ դեր մը կը խաղան այդ ուսուցչական անուանումներուն մէջ, քան թէ իսկապէս կրթութեան գործին լաւացման, արդիւնաւորման ձգտող մտածումներ ու նկատումներ։

Հոգաբարձութիւնները, մեծ մասամբ ուսուցչական անուանումները տեսուչներուն կը յանձնեն, ու բնաւ տարբերութիւն չեն ըներ պաշտօնի կոչուած ուսուցիչներուն նկատմամբ, մանաւանդ ընդհանրապէս ոչինչ գիտեն անոնց կարողութեան մասին։ Այս պայմաններուն մէջ, տեսուչ մը որ մէկ դպրոցէն ուրիշ դպրոց մը կը տեղափոխուի, հետը կը բերէ նաեւ ամէն տեսակ սար եւ աղտոտ նկատումներով կապուած ուսուցիչներու խումբ մը, որ իրեն հետ դպրոցէն ներս կը մտնէ ու կը հաստատուի հոն։

Մէկը չի հարցներ թէ այդ մարդիկը ի՛նչ կարողութեան տէր են, ի՛նչ անցեալ ունեցած են, ի՛նչ կերպով պաշտօնավարած են նախապէս։ Ուսուցիչ մը ուսուցիչ է վերջապէս, հարկաւ բան մը պիտի սորվեցնէ կ'ըսեն, եւ աւելին չեն փնտռեր։

Ամէն տեսուչներ գրեթէ միշտ ուսուցչական անուանման մասին ուզած են անսահման ազատութիւն մը վայելել, եւ ամէն անգամ որ հոգաբարձութիւն մը ձգտած է այդ անուանմանց մէջ քոնթրոլի բաժին մը ունենալ, լուրջ ընդդիմութեան մը հանդիպած է ուղղակի տեսուչին կողմէ։

Տեսակէտով մըն ալ, տեսուչներու այդ պահանջումը իրաւացի է, որովհետեւ դըպրոցներու հոգաբարձութեան կոչուող մարդիկը միշտ գործէ հասկցող, զարգացած, կրթական խնդիրներու եւ պահանջումներու տեղեակ երանելիներ չեն ըլլար։ Տեսուչ մը՝ գոնէ ուսուցչական անուանումներու գործը իրեն վերապահելով, կրնայ մինչեւ մէկ աստիճան բարերար դեր մը խաղալ։ Բայց խնդիրը հոն է որ հիմա տեսուչները այնչափ գէշ ու վնասակար կերպով մը կը գործածեն իրենց այդ գործելու ազատութիւնը, որչափ թերեւս ամէնէն ագէտ, ամէնէն անզգոյշ հոգաբարձութիւնը չպիտի կրնար կամ համարձակէր գործածել։

Ահաւասիկ ձեզի բարոյական շատ աւելի մեծ զեղծում մը՝ կրթական գործին արդիւնաւորումը կասեցնող։

Չեմ գիտեր թէ կարելի կրնա՞յ դառնալ ուսուցչական անուանումներու այս անպիտան ու վնասակար եղանակին բարեկարգումը. չեմ գիտեր թէ կարելի՞ է յատուկ ու որոշ կանոնի մը ենթարկել այդ անուանումները։

Եթէ երբեք կարելի չէ, այն ատեն տակաւին երկար ատեն պիտի զարմանանք մնանք, տեսնելով այն ճղճիմ արդիւնքը զոր մեր վարժարանները կու տան տարուէ տարի, եւ այդ արդիւնքը բաղդատելով այն ահագին գումարներուն հետ զորս ամէն տարի կը վատնենք մեր վարժարաններուն համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՀԱՐՑՈՒՄԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

«ՆԵՐԵԼԻ Է»

ԾԱՂԻԿ ԿՐԵԼ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Տէր Արամ Անտոնեան, իր բարեկամներուն մէկէն Թեսաղոնիկէէ, Արեւելքի 5551 թիւին մէջ կը գրէ թէ երիտասարդ մը որ լանջակին վրայ ծաղիկով մը Գումգաբուի եկեղեցին մտած էր, կարգ մը մարդոցմէ իբր գայթակղութեան առարկայ համարուեր է եղեր։ Ուստի այդ դէպքէն ներշնչուելով, իր բարեկամին հետ կը հարցնէր նոյն թիւին մէջ.—

«Ծաղիկը ի՞նչ առնչութիւն ունի մեր «եկեղեցւոյն հետ։ Ներելի՞ է ծաղիկ «կրել եկեղեցւոյ մէջ։»

Հարցումը թէեւ իր շահեկանութեան տեսակէտով երկրորդական, սակայն, մեր թերթերու մէջ, երեւցած հարցումներուն հետ բաղդատելով, ամէնէն աւելի ուշադրութիւն գրաւելու արժանի բան մըն եղած ըլլալով հանդերձ, ո՛չ մէկ կողմէ ո՛ եւ է պատասխան կամ կարծիք չերեւցաւ ցարդ այս մասին, գէթ՝ Արեւելքի մէջ չհանդիպեցայ անոր։

Թէ ես ի՛նչ կը խորհիմ այս հարցման կամ հարցման առթիւ, երկու խօսքով պիտի բացատրեմ։

Ծաղիկը՝ մեր հին Հայերու ինչպէս նաեւ գրեթէ ամէն ժողովուրդներու կռապաշտական պաշտամանց ու արարողութիւններուն մէջ կարեւոր տեղ մը բռնած է արդարեւ։ Ունէին անոնք Վարդավառի, Ծաղկազարդի նման զուարճութեան եւ ուրախութեան տօնախմբութիւններ, ուր վարդն ու յասմիկը ուրիշ երփներանգ ու բուրումնաւէտ ծաղիկներու հետ կը բաշխուէին ու կը տարածուէին իբրեւ ընդհանուր խնդութեան ու թերեւս չաստուածներուն ուղղուած խորին շնորհակալութեան մը արտայայտութիւնը։

Քրիստոնէական Եկեղեցիի մէջ արգելք մը չէր կրնար ըլլալ, անշուշտ, ժողովրդական այդ ինքնաբուխ երախտագիտութեան արտայայտման գործածութիւնը, միայն թէ հարկ էր ճշմարին Աստուծոյ ուղղուած ըլլար ան։ Այս տեսակէտով էր որ, անտարակոյս, մեր Լուսաւորիչ Հօրմէն ասդին կռապաշտական Վարդավառի ու Ծաղկազարդի տօները մեր մէջ՝ հեշտիւ կը նոյնանան Յիսուսի Այլակերպութեան ու անոր յաղթական կերպով Երուսաղէմ մտնելու տօնախմբութիւններուն հետ։

Յայտնի է թէ քրիստոնէական բարոյականով եւ սկզբունքով սնած, ուսմնացած մէկու մը համար ծաղիկն ուրիշ բան չէ եթէ ոչ Աստուծոյն եւ Անոր բնութեան է՛ն շքեղ ու է՛ն հրաշալի արտադրութիւններէն մէկը, որ եղած է գուցէ բնութեան զարդարանքին, Արարչին ամենակարողութեան եւ ամենանուրբ ճաշակին արտայայտութեանը, ու մարդու վայելումին համար։ Հետեւաբար, քրիստոնէական Եկեղեցին եւ մանաւանդ Հայ. Եկեղեցին ծաղիկը չարհամարհեր, չի խորթեր եւ ի հարկին կը գործածէ զայն իր հաւատքի արտայայտութեանը մէջ։

Ուրեմն, «Ներելի՞ է ծաղիկ կրել եկեղեցւոյ մէջ»։

Գործածումի եղանակէն կամ պարագայէն կախում ունի ասի։

Ցաւալի է ըսել որ մեր երիտասարդութիւնը, մանաւանդ քաղաքակրթութեան անունով պարծեցող հայաշատ կեդրոններու մէջ, շատ անգամ ըմբռնած չըլլալով Արարչին հանդէպ բռնելիք իր դիրքը, ու մոռնալով իր հաւատոյ հայրերէն կառուցուած տաճարներուն մէջ իր ունենալիք պատկառանքի կեցուածքը, կարծես թատրոնի մը կամ երեկոյթի մը հրաւիրուած, յաճախ մազերը, անուշադիր եւ մինչեւ իսկ երբեմն անպատկառ կեցութեան մը մէջ կը գտնուի։ Ահա, շատ անգամներ, այդպիսիներն են որ ցուցամոլութեան, իբր թէ ճաշակի ցուցադրութեան համար, տեսած եմ ծաղիկներ բռնած, ամէն կերպ ծիծաղելի դիրքեր կ'առնեն. մերթ քիչ մը վեր կը բարձրացնեն՝ ուրիշներէն տեսանելի ըլլալու համար. երբեմն ալ, ծաղիկին հետ գլխարկը բռնած՝ հակափորին կը առնեն, ու մէկ ոտքերնին առաջ մէկալնին ետեւ, անճաշակ կերպով կը կենան, հո՛ն ուր ամէնէն աւելի պարտ էին պատկառոտ դիրք մը ունենալ, հո՛ն ուր ամէնէն աւելի մտամփոփ եւ ուշադիր, պարտ էին Արարչին անհուն կարողութեանց ու անսահման մարդասիրութեան վրայ խոկալ միայն։

Գոնէ այդպիսիները իրենց հետ շփման մէջ եղող օգնամիտ Եւրոպացիներէն օրինակ առնէին...։ Շատ անգամ կը տեսնեմ, Հայ մը կը հրաւիրէ Եւրոպացի մը, իր եկեղեցին ցոյց տալու համար անոր. ու մինչ հրաւիրեալը եկեղեցի մտած ատեն պատկառանքով կը հանէ իր գլխարկը, մեր լայնախոհ քաղաքացին չի յօժարիր իսկ ինքն ալ իր գլխարկը հանելու...։

Կարծեմ հասկցուեցա՞ւ թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզեմ։ Ես եկեղեցիի մէջ ծաղիկ կրելը պատշաճութեան հակառակ չեմ նկատեր, բայց ցուցամոլութեան ըղձացումն ու պատկառանքի պակասութիւնը կ'արհամարհեմ։

ՇԻՐԿԱԹԻՆ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐՆՈՅ ՄԷՋ

Վերջերս եւրոպական նորաձեւութիւնը մեծ ծաւալ գտաւ քաղաքիս մէջ։ Ցաւալի է տեսնել թէ ի՛նչպէս կարճատեւ միջոցի մը մէջ այդ մօտա կոչուածը սկսաւ ընդհանրանալ մեր ժողովուրդի բոլոր խաւերուն մէջ ու հետզհետէ համաճարակի մը երեւոյթն ստանալ։ Այսօր ամէն դասակարգի ու աստիճանի անձեր, այր թէ կին, մանուկ թէ երիտասարդ, մեծ փափաք կը զգան կապկօրէն հետեւելու եւրոպական նիստ ու կացին, հագուստ ու կապուստին։ Կապկօրէն կ'անուանեմ նոր սերունդի այս հետեւելը, օրինակելու ձգտումը, որովհետեւ մեծագոյն մասը միակողմանի կերպով կ'ընդօրինակէ եւրոպական քաղաքակրթութեան արտաքին մասը։ Շատ քիչեր միայն, փոքրաթիւ բացառութեամբ, կրնան գնահատել ու ճանչնալ, թէ ո՛ւր կը կայանայ բուն իսկ արդի յառաջդիմութիւնը, որու մէջ հսկայական քայլեր առած են Արեւմտեան ազգերը։

Քաղաքիս երիտասարդները վերջին ծայր բծախնդիր են, որ իրենց զգեստները, կօշիկները, փողկապները, եւ այն ամէն բաները, որոնք կը վերաբերին արդուզարդի՝ ըլլան նորաձեւութեան համեմատ։ Սիգաճեմ կը շրջին շուկաներն ու փողոցները, կ'աշխատին իւրացնել Եւրոպացիներու շարժձեւը. բայց երբեք չեն հետաքրքրուիր գիտնալ, թէ եւրոպացի երիտասարդ մը ո՛րքան օգտակարապէս կը գործածէ իր պարապ ժամերը, թէ ի՛նչպէս որոշակի եւ չափաւոր ժամեր որոշած է իր աշխատութեան ու հանգստի, ուսման ու խաղի համար եւ թէ ի՛նչպէս ան ստեղծած է իրեն համար հաճելի ու օգտակար ժամանցներ։ Անոնք թատրոններու ու պարահանդէսներու հետ ունին նաեւ ճոխ մատենադարաններ ու կանոնաւոր ընթերցարաններ, ուր կրնան զբաղեցում տալ իրենց մտաւոր ճաշակին։

Մեր երիտասարդները հազիւ թէ միջոցներ կը գտնեն՝ սպաննելու համար իրենց ժամանակը։

Աշխատութեան ոգին կը պակսի մեր երիտասարդներուն մէջ. պատրաստ կ'ուզեն գտնել ամէն բան։

Առ այժմ այսչափ։ Ուրիշ ժամանակ քանի մը խօսք ալ [illegible] մասին։

Կարին Ն. ՈՒՍՈՒՐԴ

ԹԱՓԱՌՈՒՄՆԵՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԸ

Պատկերը՝ իսկապէս աղւոր բան մըն է, որովհետեւ անիկա թովք մը ունի որ, ուղղակի սիրտին կ'ազդէ, տալով անոր վերացումներ, այն անո՛ւշ, անուրջային երազները, որոնք գեղեցիկի մը առթած հմայքէն կը կաթկթին հոգիին մէջ։

Շաբթուան մէջ օր մը անպատճառ, Ընքապպեան լուսանկարչատունը կը հանդիպիմ, անոր համար որ, անկեղծ բարեկամի մը հանդէպ զգացած կարօտս, ու պատկերները դիտելու, անոնցմէ արտածորած հմայքէն օգտուելու սովորամոլութիւնս կ'արթննան կուրծքիս տակ։ Բանուկ պողոտային վրայ աղւոր շէնք մը բռնած են, ուր օրն ի բուն քրտնքոտ ճիգերով կ'աշխատին հայր ու որդիք Ընքապպեան. Դուռնէն ներս, պզտիկ ցուցապակի մը, պատկերներով յարդարուած, դիմանկարներու հետ, դաշտանկարի դիւթական տեսարաններ, սիրուն քովքովութիւնով մը կը խայտա՛ն, ապշանքի մը պահը տալով քեզի թէ ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ, զուարթ, այսքան մաքուր մէկ անկիւնը յաջողակ լուսանկարիչ մը իր գոյութիւնը կը չնչէ։ Սանդուխ մը, պզտիկ վերելք մը՝ ու նկարչատան վարիչին Յարութիւն էֆէնտիի աշխատանոցը կը գտնես ինքզինքդ. հոն ալ նորէն աթոռով, նկարներով զարդարուած, գետինը փսիաթ մը, ու մէկ կողմը վառարան մը. անփութօրէն, սիրուն ցրքունեւ-

---

— (48) —

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ Թարգմանիչ
ՓԻԷՐ ԼՈԹԻ Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

Ծ.

Յանկարծ, փորձելու համար կ'ըսեմ.

— Թերեւս դուն աւելի վիշտ զգաս այս փոքրիկ Քրիզանթէմէն բաժնուելուդ, հէ՞...

Լռութիւն մը կը տիրէ. յետոյ աւելի՛ առաջ կ'երթամ.

— Ասոր հետ մէկտեղ գիտես որ... եթէ ա՛յնքան հաճելի է քեզի... ես անոր հետ ամուսնացած չեմ, կինս չէ վերջապէս ան...։

Այս խօսքին վրայ, մեծապէս զարմացած՝ ինծի կը նայի.

— Ձեր կինը չէ՞, կ'ըսէք, — Այո՛, մանաւանդ... եւ ահա ճշդիւ ձեր կինն ըլլալուն համար է որ...

Ա՛լ ասկէ աւելին ըսելու պէտք չունինք իրարու, հիմա բացարձակապէս վստահ եմ իր խօսելու ձեւին եւ իր անկեղծ ժպիտին վրայ. կը հասկնամ այդ փոքրիկ պարկեշտութեան ամբողջ իմաստը. «Ահա ձեր կինն ըլլալուն համար է որ...» Եթէ այնպէս չըլլար, ո՛հ, չպիտի համարձակէր ըսել թէ ինչո՛ր կրնայի պատահիլ, — հակառակ իր ունենալիք խըղճահարութեան, որովհետեւ այլ եւս երբեմնի պէս ամուրի ու ազատ չէ։ — Սակայն զանի իբրեւ իմ կինս կը նկատէ, ու այդ տեսակէտով նուիրական է ան իրեն համար։ Կատարելապէս կը հաւատամ իր խօսքին, եւ իրական սփոփանք մը, ուրախութիւն մը կը զգամ վերստին նոյնը գտնելով հին ժամանակներու իմ պարկեշտ Իվը։ Ինչպէս կրեր իմ միջավայրին փոքրոգի ազդեցութիւնը, իրեն վըրայ կասկածելու եւ ինծի ալ անարգ մըտատանջութիւն մը առնելու համար...։ Ա՛լ չխօսինք բնաւ այդ պուպրիկին վրայով...։

Բաւական ուշ ատեն կը մնանք հոն, ուրիշ բաներու վրայ խօսելով. դիտելով հանդերձ մեր ոտքերուն տակ հովիտներ, լեռներ, անհուն խորութիւններ՝ որոնք տակաւ կը մթնին ու կ'անհետին։

Այսպէս խիստ բարձրը նստած, բացօթեայ զովութեան մէջ, կը թուի մեզ թէ արդէն իսկ մեկնած ենք աս մինիկ Ճափոնէն, արդէն ազատած ենք անոր մեզի ազդած ճղճիմ տպաւորութիւններէն եւ այն նուրբ կապերէն՝ որոնցմով կը սկսէր մեզ կաշկանդելու։

Այսօրինակ բարձունքներէ դիտուելով՝ աշխարհի բոլոր երկիրները գրեթէ իրարու կը նմանին. անոնք կը կորսնցնեն այն դըրոշմը՝ զոր իրենց վրայ դրած են մարդիկ, ժողովուրդներ, այն հիւլէները՝ որոնք հոն կ'եռուզեռին։

Ինչպէս երբեմն բրետանական կորդ դաշտավայրերուն մէջ, Թուլվէնի անտառները, կամ ծովու վրայ պահակութեան գիշերներուն մէջ, կը խօսակցինք այնպիսի՛ նիւթերու վրայ՝ որոնց հակամէտ է հոգին մթութեան մէջ. ճիւաղներու, հոգիներու, ապագայի՛ն, անդէնի՛ն, անէութեան վրայ...։ Բոլորովին մոռցած ենք Քրիզանթէմը։

Երբ Տիւ-Ճէն-Ճի կը հասնինք, լուսաղարդ գիշերով մը, իր Քամէսէնին հեռուէն լսուած նուագածութիւնն է՝ որ կը յիշեցնէ մեզի իր գոյութիւնը. տեսակ մը ցայգերգ կը նուագէ իր աշակերտուհիին, Օեուգիի հետ։

Այս գիշեր շատ զուարթ կը զգամ ինքզինքս, Իվի նկատմամբ ունեցած անհեթեթ կասկածներէս ազատուած, եւ շատ տրամադիր եմ առանց յետամտածումի վայելելու Ճափոնի մէջ անցընելիք վերջին օրերս եւ կարելի եղածին չափ զուարճանալ։

Ընկողմանինք թարմ փսիաթներուն վրայ ու մտիկ ընենք այդ մուսմէներուն տարօրինակ զուգերգը (duo). տեսակ մը յամր ու թախծալից նուագ՝ որ կը սկսի երկու-երեք բարձր խազերէ, ու յետոյ կ'իջնէ, կը նուաղի ամէն մէկ հատուածին՝ գրեթէ անզգալի կերպով, բոլորովին թաւ ու լուրջ ըլլալու աստիճան։

Երգը իր ամբողջ ընթացքին մէջ կը պահէ իր ձգձգուն յամրութիւնը, բայց անոր ընկերացող նուագարանին շեշտերը, որոնք հետզհետէ կ'աճին ու կը բարձրանան, հեռաւոր մրրիկի մը կը նմանին։ Վերջանալուն մօտ, երբ աղջնակի սովորաբար այն մեղմ ձայները թաւ ու հաստ շեշտեր կը ստանան, Քրիզանթէմի մատները՝ հնչուն թելերուն վրայ ջղաձիգ՝ խելայեղ կերպով ու արագ արագ կը թրթռան։ Երկուքն ալ գլուխնին կը ծըռեն, շրթունքնին կ'երկարեն, մեծ ճիգերով արտաբերելու համար այդ տարօրինակ թաւ ձայնը։

Ու այդ պահո՛ւն է որ իրենց փոքր ու թարշամած աչքերը կը բացուին, ու կը թուին երեւան հանել հոգիի պէս բան մը, պուպրիկի այդ կապերուն ներքեւ։

Բայց հոգի մը որ, աւելի քան երբեք, իմինէս տարբեր սեռէ մը ըլլալ կը թուի. իմ մտածումներս ա՛յնքան հեռի կը գտնեմ իրենցններէն՝ որքան թռչնակի մը փափուկ յղացումները կամ կապիկի մը երազանքները. իրենց ու իմ միջեւ կը զգամ խորհրդաւոր, սոսկալի անդունդը։

Դուրսի հեռաւորութիւններէն լսուած ուրիշ նուագածութիւն մը պահ մը կ'ընդհատէ այդ Մուսմէներունը։

Վարը, Նակազաքիի մէջ է ան, մեր ներքեւ գտնուող խորութեան մէջ, ծընծղաներու եւ կիթառներու յանկարծական աղմուկ մը. կը վազենք նայիլ վերանդայէն, աւելի աղէկ լսելու համար։

Մացուրի մըն է, այսինքն հանդիսաւոր թափօր մը՝ որ կ'անցնի «աշխարհիկ կիներու թաղէն», կ'ըսեն մեր Մուսմէները, շրթունքի արհամարհոտ կծկումով մը։ Բայց շա՛տ պարկեշտ երեւոյթ մը ունի այդ տիկիններու թաղը՝ մեր բնակած բարձունքէն ուղիղ գիծով մը եւ լապտերներու տարատամ ցոլքերովը դիտուելով. հոն կատարուած նուագահանդէսը այն անդունդին խորքէն մինչեւ մեզի բարձրանալով կը զտուի. ան մեզ կը հասնի քիչ մը խղճուկ, շփոթ, մեղմական ու հրապուրիչ ձայներով...։

... Տակաւ կը հեռանայ ու կը դադրի...։

(Շարունակելի)

թիւնով մը՝ դէմքը չարուած են, անոր ճիշդ քովիկը հողարներով սեւցած ապակիներ՝ տուփերու մէջ ամփոփուած, ո՛չ եւս իրենց անգործածելի ըլլալուն վրայ կուլա՜ն, իրարու վրայ խառնուած։

Մարմար սեղանի մը վրայ, պատկերները կը կտրուին, կը փակցուին. այդ պզտիկ աշխատանոցին ճիշդ մէջտեղը retouchier սեղանը դրուած է, որուն վրայ ընթացակաժ կքած իր գլուխը՝ պատկերներուն գիծերն յարդարանքը կուտայ, դիմագիծերու չափական ստուերները հեռացնելով մէկ առ մէկ այդպէս, որպէսզի դուրսէն դուրս ելած նկարը չըլլայ որ մութ մը, պզտիկ սեւ բիծ մը բերէ իր հմայքին անունին. արուեստագէտի խղճմտանք արժանապատուութիւն. ա՛լ ինչ կրնայ ըսել ասոր, ու ընդհակառակը դէղիցիկը արտադրելու այս խանդը, դեռ բաղանցայն գովելի չէ՞ք գտներ։ Ու խորհիլ թէ, դուրսը, ընդարձակ պարտէզին մէջ, խոր վիրապ մէկ անշուք անկիւնն է որ կ'առնուին ասոնք։ Գտնուեցան անանկներ ալ, ելան իրենց չգիտցած լուսանկարչութեան վրայ պարծենալու լրագրի էջերուն մէջ։ Ու միւս կողմէ, ճամբորդ, անծանօթ, համբակ լուսանկարիչներ՝ քաղքին մէջ երբեմն փոքրութիւնը կ'ունենան իր անունին մօտ քսելու, պատկերները քաշքշելու։ Նախանձ, պղտորանք, որ աւելի դէմքը նսեմացնելու կը ծառայէ։ Սկսնակի օրերուն, զինքը Տիվրիկ տեսած էի, ու այսօր երբ այն օրերուն հանուած պատկերս՝ այսօրուանին կը բաղդատեմ, կը խորհիմ թէ, եթէ երեք տարիէն այսչափ յառաջխաղացում ունեցեր է, զինքը ապահովաբար քանի մը տարիէն, չա՛ն յառաջադէմ պիտի տեսնենք։ Իրեն հետ ու իրմէ առաջ, քանիներ այդ հանճարուն գործին ոգուած են, բայց անոնք դեռ կը մնան նոյն այն սանդղաւանդին վրայ, տարիներէ ի վեր։

Սըվազ ՊՐԻՍՄԱԿ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՇԽՈՒՄ

Բառն օրի չափ տեւող քննութիւններէն յետոյ մայիս 8ին տեղի ունեցաւ, Ալիքեան ընդարձակ սրահին մէջ երկսեռ վարժարանաց վկայականներու բաշխումը։ Օր մը առաջ վարժարաններու Տնօրէնին կողմէ հրաւիրագիր ղրկուեցաւ, իսկ հոգաբարձութիւնը իր երկսեռ հիւրերը լաւագոյն կերպով ընդունելու համար տեղեր պատրաստել տուաւ։ Կիրակի առաւօտուն ժամը մէկուկէսին սկսաւ հանդէսը, շատ պարզ կերպով. Ներկայ էին Մէտրիֆի տեսուչ Ապտիւլ Քէրիմ պէյ, Թարգման Աւետիս էֆ. Սիւլեան, Տեղապահ Հայրը, քաղաքին հայերը, գաւառական, քաղաքական, թաղական, ուսումնական խորհուրդները. Հոգաբարձութիւնը եւ ընտրեալ երկսեռ բազմութիւն մը. Նախ հրաւիրուած եւ ներկայ էին վկայականի արժանացող շրջանաւարտներու ծնողքները։ Երգեցիկ խումբը ոտքի վրայ երգեց նախ Թուրքերէն երգ մը, Վեհափառ Սուլթանին ձօնուած, որուն յաջորդեց Տնօրէն Տիրան էֆ. Զարքեանի տեղեկագիր ճառը՝ որուն մէջ Վեհ. Սուլթանին ուղղուած ջերմագին աղօթքներէն եւ Վսեմ. կառավարիչին, Մէտրիֆի տեսչին, Թարգմանին, տեղապահին, ժողովներուն եւ ուսուցիչներուն, դպրոցին առաջարած ըլլալուն առթիւ՝ շնորհակալութիւններ յայտնելէն յետոյ, պարզ կերպով պատկերացուցած էր դպրոցական ներկայ տարւոյն մէջ իր գործնական մեթոտին կիրարկումը, դաստիարակութեան մասին կարելի եղածին չափ իր ցուցուցած կրթիչ միջոցները։ Կը յիշէր նաեւ պաշտօնական անձերու կողմէ քննութիւններու ներկայ գտնուելով իրենց գոհունակութիւնը յայտնած ըլլալնին։

Ապա երգուեցաւ նորէն Թուրքերէն երգ մըն ալ, որուն յաջորդեց շրջանաւարտներէն Պ. Յովսէփ Զօլաքեանին միաջ բարոյի Թուրքերէն ճառը։ Օր. Մարիամ Պալտասարեան կարդաց Ֆրանսերէն ճառ մը։ Յետոյ կատարուեցաւ նախ աշակերտներու, քիչ յետոյ աշակերտուհիներու վկայականաց բաշխումը։ Մէտրիֆի տեսուչը վարժարանի տնօրէնին հրաւէրով, անձամբ բաժնեց վկայականները. իւրաքանչիւր շրջանաւարտ վկայական առնելու պահուն ծափահարութիւններ եղան։ Վկայականի արժանացան Պարոնայք Յ. Տէօնիւմճեան, Յ. Տէյիրմէնճեան, Ն. Պէշքաուեան, Պ. Զարխաքեան, Խ. Շահպազեան, Յ. Զօլաքեան, Յ. Աբրահամեան, Ն. Շահմիրեան, Ռ. Էբիզէքեան եւ Ա. Կէրկուտեան, իսկ շրջանաւարտ օրիորդներն են՝ Ռ. Քէօթէլեան, Մ. Պալտասարեան, Ե. Պոզաճեան, Մ. Պատուլեան, Ա. Տէֆթէրտարեան, Տ. Զաքմագճեան, Ա. Բալանճեան, Ե. Տիրացուեան, Զ. Ուռճեան, Ե. Նազարեան, Բ. Սաղճեան, Տ. Ակաճեան, Դ. Ուրֆալեան, Նահաբետեան, Վ. Այվազեան։ Վկայականներու բաշխումէն յետոյ, Օր. Ռ. Քէօթէլեան եւ Պ. Յ. Տէյիրմէնճեան իրարու ետեւէ հայերէն միաջ բարոյի ճառեր արտասանեցին. երկու ճառերն ալ իրենց պատրաստած էին, որմէ յետոյ օրիորդներու կողմէ երգուեցան միաջ բարոյի եւ երթայ բարոյի երգերը։ Այս պահուս էր որ Տիրան էֆ. Զարքեան արտասանեց իր վերջին խօսքերը, շրջանաւարտներուն ուղղուած՝ որոնք ոտքի վրայ կեցած էին։ Տնօրէնին հոյակ բանքը բարոյական վերջին դասն էր. «Ինչ պարտականութիւններ ունինք հանդէպ մարդոց եւ Աստուծոյ»։ Յետոյ Տեղապահ Հայրը ողջ խրատականներ խօսեցաւ եւ աղօթեց Վեհ. Սուլթանին համար, շնորհակալութիւն յայտնեց Վսեմ. կառավարչին, Մէտրիֆի Տեսչին, Թարգմանին, ժողովներուն եւ Տնօրէնին։ Մէտրիֆի Տեսուչը շատ գոհ մնալով հանդէսէն, խորին շնորհակալութիւն յայտնեց դպրոցի Հոգաբարձութեան եւ Տնօրէնութեան։

Մէտրիֆի տեսչէն յետոյ, խօսք առաւ Լուքմանի էֆ. Խալֆալեան, մանաւանդ շեշտեց թէ ո՛րքան հարկ է գործնական մարդ ըլլալ, աւելի հարկ է բարոյական մարդ ըլլալ եւ յիշեց դպրոցին այս տարուան կրթական վիճակին ու դաստիարակութեան լաւագոյն կողմերը։ Անվերջ շնորհակալութիւններէ յետոյ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Աշակերտուհիներու Հայր մեր երգելէն յետոյ Տեղապահ Հայրը պահպանիչով փակեց հանդէսը. Ներկաներէն մեծագոյն մասը իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին Հոգաբարձութեան, Տնօրէնին եւ ուսուցիչներուն։

Ատանա Տ. Ց. Պ.

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՓԻՆ-ՁԷՈՒԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Ճապոններուն ռազմական ծրագիրը.— Պատերազմին սկիզբները եւ հիմա.— Զինուորական գործողութիւնները.— «Թան»ի զինուորական քննադատին կարծիքը։

«Թան»ի զինուորական քննադատը սապէս կը խօսի «Բին-Ջէուի գրաւումը» խորագրին տակ.

«Պատերազմին առաջին օրը յայտնի էր թէ Ճափոնները իրենց ջանքերուն մէկ մասը Բորթ-Արթուրի դէմ պիտի ուղղեն, սակայն չէր գիտցուեր թէ իրենց զօրութեան ո՛րքան մասովը պիտի գործէին այդ կողմը եւ ի՛նչ ուղղութիւն պիտի տային այդ գործողութեան։ Պարզ պաշարումէն մինչեւ բուն յարձակումը պարտաւոր էին ընտրել մէկը այն միջոցներէն որոնցմով կը կատարուի պաշարման պատերազմը։ Այդ ընտրութիւնը, սակայն, կախում ունէր իրենց ռազմական ծրագրէն եւ այն եղանակէն, որով պարագաները պիտի ազդէին այդ ծրագրին գործադրութեանը վրայ։ Ճափոններուն էական նպատակակէտն էր, անշուշտ, ռուսական զինուոր համախմբման վրայ յարձակիլ, ամէնէն կարճ ճամբով ու շուտով անոր վրայ քալել, Քա-Բինկ կամ Նիւ-Չուանկի մէջ զինուոր ցամաք հանել եւ յառաջանալ դէպ ի Լիաօ-Եանկ։ Բորթ-Արթուր, երկրորդական նպատակակէտ, կարելի է որ կանոնաւոր պաշարումի մը եւ բազմաթիւ զինուորներու գործածութեանը պատիւին արժանի չէր, պարզապէս կարելի էր զայն ծածկել, իր հաղորդակցութիւններէն զատել եւ վերջապէս երկրորդական վճռաւոր մը հետեւանքով անձնատուր ըլլալու պարտաւորել։ Այդ արդիւնքը քիչ ծախքով ձեռք պիտի բերուէր. բաւական էր գրաւել Բի-Ցէ-Ուօյի թերակղզին Բորթ-Արթուրի մէջ՝ նաւալ կարեւոր ոյժերով՝ կարելի է զօրաբաժինով մը։ Այդ պարզ գործողութիւնը ի գլուխ պիտի հանէր պաշարումը որ արդէն ամբողջ էր ծովի կողմէն։ Միւս կողմէ պէտք էր երկիւղ ունենալ երկրորդական գործողութենէ մը, որու միջոցին կարելի է որ Ճափոնները մաշէին եւ աւելի կողմեր բաղդի այն տեսակ ձախողուածներ ունենալ որոնք պաշարուածին համար նպաստաւոր հանգամանք մը ստանան. մանաւանդ Պալթիքի ռուսական նաւատորմին ժամանումը ծանր սպառնալիք մըն էր, թէեւ տակաւին հեռու. յայտնի է թէ այդ նաւատորմէն առաջ գործելով եւ Բորթ-Արթուրի յարձակումները փութացնելով՝ նաւահանգստին մէջ փակուած ռուսական մարտանաւերը գրաւելու համար, Ճափոն ի դերեւ հանած պիտի ըլլար իր հակառակորդին դրած յոյսը Եւրոպայէն գալիք նաւատորմին վրայ. նաեւ այդ նաւատորմին ալ պարտութեան պիտի մատնէր եւ կամ հեռուները պիտի քշէր, առանց ապաստանարանի եւ օգնութեան։ Այդ վճռական յաջողութենէն պատերազմը անվերջանալի հանգամանք մը պիտի ստանար, Ճափոններուն վերջնականապէս ապահովելով ծովին տիրապետութիւնը։ Այդ երկու ենթադրութեանց մէջ՝ մաշելով կամ բուն զօրութեամբ գործելով ճափոնական սպարակայար եկեր առաջ, ուրեմն վարանեցաւ. նոյն իսկ կրնայ ըսուիլ թէ մայիս 16ին տակաւին վերջնական որոշում մը տրուած չէր։ Մինչեւ այն ատեն Լիաօ-Թունկի մէջ կատարուած միակ գործողութիւններն էին երկրորդ զօրաբանակին Բի-Ցէ-Ուօ ցամաք հանուիլը —մայիս 16ին հազիւ աւարտած էր— եւ քանի մը նախապատրաստական շարժումներ՝ երաշխաւորելով նոյն թերակղզին մէջ այդ բանակին դիրքն ու ապահովութիւնը։ Մայիս 14ին, Բորթ-Արթուրի կայարանին վերջնական գրաւումովը պաշարումը կատարուած էր. նոյն օրը Քէրրի ծովածոցին մէջ զինուորներ ցամաք կը հանուէին՝ Բին-Ջէուի ամրացները շրջապատելու նպատակաւ։ Մայիս 16ին Սան-Զէ-Լի-Բուի մէջ Գոզ զօրավարին կատարած յարձակողական մէկ հետազօտութենէն Շթաքել զօրավարը կ'իմանար թէ իր առջեւը երկու զօրաբաժիններ ունի։ Գործերը այդ վիճակին մէջ էին երբ ճափոնական Հացուկէ եւ Եոշինօ մարտանաւերուն աղէտ տակն ու վրայ ըրաւ ռազմագիտական կացութիւնը եւ Ճափոններուն առջեւ հանեց Բորթ-Արթուրը պաշարելու խնդիրը՝ նոր ձեւի մը տակ։ Ասկէ ետքը Ճափոններուն ծովի վրայ ունեցած գերակշռութիւնը այն վիճակին մէջ չէր որ կարենային Ռուսերը անշարժութեան դատապարտել նաւահանգիստին մէջ, վասնզի յածանաւերու կամ թորփիլներու խումբ մը յանդուգն մէկ արշաւանքին վտանգին տակ կը գտնուէին։ Այդ պայմաններուն մէջ իրենց փոխադրանաւերուն համար արգիլուած կը մնար Լիաօ-Թէ-Զանի նեղուցին մուտքը. Գլխաւոր ծրագիրը՝ այսինքն Քայ-Բինկէն եւ Նիւ-Չուանկէն ուղղակի յարձակում մը դէպ ի Լիաօ-Եանկ, անյաջողութեան մատնուած էր։ Նոյն իսկ մայիս առաջին վերջին այդ էական յղացումին փճացումը կը յայտնուէր այն հակառակ հրամանով որ տրուեցաւ Քա-Բինկ ցամաք ելլելիք զինուորներուն եւ այդ գործողութիւնը պաշտպանելու համար ղրկուած նաւատորմին վերադարձովը։ Ասկէ վերջը, Թոքիոյի մէջ գործօն բանակներու գործողութեանց մասին ի՛նչ որոշում ալ տրուէր, այդ բանակները ժամանակին պիտի չկրնային հասնիլ Քուրոփաթքինի զօրավարին մօտենալու Լիաօ-Եանկի իր դիրքին վրայ եւ վճռական ընդհարում մը առաջ բերելու պատերազմին այդ առջի մասին մէջ։ Յուլիսի վերջերէն սկսելով ամէն տեսակ գործողութիւններ պիտի դադրին՝ ամառուան անձրեւներու հետեւանքով։ Այդ ժամանակամիջոցը թող պիտի տար Քայ-Բինկէն եւ Նիւ-Չուանկէն ուղղակի կատարուելիք յարձակումներուն. հիմա որ ալ եւս յարձակումները աւելի տեղէ պիտի կատարուին, նոյն ժամանակամիջոցը անբաւական կ'ըլլայ։ Ուրեմն Ճափոնները իրենց զինուորական գործունէութիւնը պատերազմական միակ դաշտի մը վրայ պիտի կատարէին՝ այսինքն Լիաօ-Թունկի մէջ, եւ պէտք ապահովէին որ Մանչուրիոյ մէջ իրենց կրած յապաղումը իրենց համար ջանքերու աճում մը առաջ բերէ Բորթ-Արթուրի դէմ։ Արդարեւ պաշարման մէջ կարճատեւ թուլցում մը վերջը, ինչ որ անմիջական արդիւնքն էր մայիս 15ի աղէտին, ուրկէ Ռուսերը օգտուեցան Տալնիի հետ ծովային հաղորդակցութիւնները վերսկսելու, մայիս 20ի ամրակծուութիւնը ցոյց տուաւ թէ բուն թշնամութիւնները վերստին սկսած են։ Միեւնոյն ատեն պաշտօնական հեռագիր մը որ անշուշտ անգլիական ազդեցութեան ունեցողներու մտահոգութեանցը կը պատասխանէր, Թոքիոյէն կը ծանուցանէր թէ Բորթ-Արթուրի վրայ շուտով յարձակում պիտի կատարուի, թէ ասոր հետեւանքով Լիաօ-Թունկի ճափոնական զինուորներուն թիւը պիտի աւելցուէր եւ թէ ո՛րքան զինուոր ալ զոհել հարկ ըլլայ, Միքատոյի կառավարութիւնը որոշած էր ընել այդ գործողութիւնը՝ կարճ միջոցի մը մէջ գրաւելու Բորթ-Արթուրը։ Մայիս 25ի, 26ի եւ 27ի ճակատամարտը կատարեց այդ խոստումը։ Այն յառաջխաղացումով դիրքը զոր Ռուսերը կազմակերպած էին Բին-Ջէուի մէջ, գրաւելով քաղաքին հիւսիսային կողմի բարձունքները եւ հարաւէն ամրացնելով պարանոցը, Ճափոններուն ձեռքը անցաւ։ Ասկէ անդին կայ Բալանկ-Թաունկ, նոր ընդդիմութեան թատր մը, որ շատ կատաղի ճակատամարտ մը պատճառ պիտի ըլլայ. բայց Ռուսերուն համար ծանրակշիռ բան մըն է երբ Բալանկ-Թաունկի դուռը ուսի հարուածով մը կը խորտակուի Ճափոններուն կողմէ։ Կարելի է յարձակողական այդ առաջին եռանդը թող պիտի տայ Ճափոններուն փութացնել նաեւ զինուորական գործողութեան երկրորդ մասը եւ քիչ ատենէն պիտի տեսնենք Ճափոններուն ժամանումը թատերգութեան երրորդ արարուածին՝ այսինքն նոյն իսկ Բորթ-Արթուրի ամրութեանց յարձակմանը։»

ՃԱՊՈՆ

Պատերազմական խորհուրդը.— Կազմութիւնը.— Ճաբոնի լրտեսները. Ճաբոններուն յաջողութիւնը։

Ցանկալի կը ծանուցուի Ճափոնի պատերազմական Խորհուրդին գումարումը։ Աւասիկ քանի մը տեղեկութիւններ այդ Խորհուրդին նկատմամբ որ ներկայ պատերազմին սկսելէն քիչ առաջ կազմուեցաւ.— Այդ Խորհուրդին կ'ըլլան անդամակցիլ մարեշալները, ծովային ու պատերազմական նախարարները, զօրավարները եւ ծովակալները եւ այլն։ Հիմա սապէս կազմուած է.— Եամակաթա եւ Օեամա մարեշալները, պատերազմական նախարար Թէրաուչի զօրավարը, ծովային նախարար Եամամոթօ ծովակալը, Նոծու, Քաուրաքի եւ Օքու զօրավարները (զօրաբաժնի հրամանատար) եւ Իտօ ծովակալը։ Այս Խորհուրդը կայսեր արտամղութեանը տակ կը գտնուի, որուն տեղեկութիւն կը հաղորդէ բանակին եւ նաւատորմին վերաբերեալ ամէն տեսակ խնդիրներու մասին, նաեւ անոր հետ կը վարէ գործողութեանց ամբողջութիւնը։ Անդամներուն երիցագոյնը կամ աստիճանով ամէնէն բարձրը կը վարէ նախագահութիւնը. Քարտուղարը կոչուի Թիկնապահ զօրավար մըն է։ Խորհուրդին անդամներէն իւրաքանչիւրը ունի Թիկնապահ մը՝ հազարապետ կամ հարիւրապետի աստիճանով։

— Ռուսական լրագիրներու մէջ հրատարակուած թղթակցութիւններ շահեկան տեղեկութիւններ կը հաղորդեն ճափոնական լրտեսութեան կազմակերպութեանը վրայ։ Ռուս մը, թշնամութիւնները սկսելու պահուն, Նակազաքիէն չցնեւուելով հեռացած ատեն քարափին վրայ ճափոնական սպայ մը հանդիպեցաւ զոր խիստ ճանչցաւ. այդ սպան մինչեւ անցեալ տարուան վերջը իբրեւ սեղանսպասարգար ծառայած էր ռուսական զրահաւորի մը մէջ։ Ուրիշ նամակի մը մէջ կը պատմուի թէ Մանչուրիոյ երկաթուղիին շինութեան աշխատող ճափոնցի ճարտարագէտներ ճափոնական պատերազմական նախարարութեան գործակալներն էին. ասոնք իրենց երկիրը վերադառնալով գացին ծառայելու բանակին եւ նաւատորմին մէջ։ Բորթ-Արթուրի ամրութիւններուն շինութեանց աշխատող Չինացիներուն մէջ ճափոնցի սպաներու ստուար խումբ մը կար, որոնց իւրաքանչիւրը մազի կեղծ հիւսքեր ունէին Չինացի նկատուելու համար։

— Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած վերջին յարձակման ատեն Ռուսերը հրդեհեց նաւերուն մէջէն ճափոնցի լիտենապետ մը բռնելով Նովիք մարտանաւը տարին։ Այդ միջոցին խորտակեցները բուռն կրակ մը կը տեղացնէին նաւահանգիստին վրայ։ Ճափոնցին բնաւ կարեւորութիւն չէր տար, յաղթեան նշան մը իսկ չկար դէմքին վրայ։ Նովիքի մէջ ռուս սպայ մը զայն կը հարցաքննէր, բայց Ճափոնցին բառով մը իսկ չէր պատասխաներ։ Յանկարծ Ճափոնցին դանդղեց եւ գետինը ինկաւ։ Մարտանաւին բժիշկը հասնելով տեսաւ թէ երկու գնդակներ Ճափոնցիին կուրծքին մտած ու կռնակէն դուրս ելած էին. ուզած էր ոտքի վրայ մնալ, առանց բառ մը արտասանելու, թէեւ չրթունքները կը սեղմէր, առանց ուրիշ բանի համար, եթէ ոչ ցոյց չտալու համար որ բերնէն արիւն կու գայ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 1 յունիս.— Զրոյց կայ թէ երէկ Բորթ-Արթուրէն վեց մղոն հեռուն ճակատամարտ մը կատարուած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բորթ-Արթուրի մէջ չափազանց աղուութիւն կը տիրէ։

— Տալնի քաղաքը տակաւին կ'այրի։ Նաւահանգիստին նաւերն ալ ընկղմած են։

— Քուրոփաթքին եւ Քուրոքի զօրավարներուն շարժմանցը մասին սոյզ եւ բացարձակ տեղեկութիւն չկայ։ Կը կարծուի թէ առանց յառաջխաղացութիւնը ընդհատուած է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսերը կը ջանան իրենց ամէնէն մեծ ուժերը համախմբել Լիաօ-Եանկի շուրջը։

— Մէկ քանի օրէն մեծ ճակատամարտ մը կը սպասուի Լիաօ-Եանկի շուրջը։

ԹՈՔԻՕ.— Բազմաթիւ ճափոնական զինուորներ ժամանած են Քայ-Բինկ։ Անոնք Օքու զօրավարը պիտի պաշտպանեն հիւսիսային կողմէն եկող Ռուսերու յարձակումներուն դէմ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Լիաօ-Եանկ, Մուքտէն եւ Խարպին քաղաքներէն կիները ու տղաք դուրս հանուեցան։

— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կամքը հիւանդ է եւ անկողինէն չի կրնար ելլել։

ՀՌՈՄ.— Սանթիակոյէն կը հեռագրեն թէ Զիլիի ու Արժանթինի մարտանաւերը գնելու համար Նիւ-Եորքի մէջ Պ. Ֆլինթ գումարներ յանձներ է Ռոչիլտի պանքային. նաեւ դէպ ի Բարիզ ճամբայ ելեր է նոյն կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն հետ բանակցելու եւ հարկ եղած պայմանագրութիւնը կնքելու համար։ Կը կարծուի թէ Պ. Ֆլինթ այդ մարտանաւերը Ճափոնի հաշւոյն կը գնէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ճափոնի փոխառութիւնը հրապարակ հանող դրամատէրներու սնտուքներէն այդ գործողութենէն ութ հարիւր հազար անգլիական ոսկի շահեր է։ Այդ գումարը պիտի բաշխուի Նիւ-Եորքի եւ Լոնտոնի սնտուքներուն միջեւ։

— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ճափոններու այն ընթացքին հետեւանքով, որով հիմա պատերազմի պատճառով խիստ քննութեան մը կ'ենթարկեն ծովային փոխադրութիւնները, Ճափոնի մէջ ամերիկեան վաճառականութիւնը վնասուած է եւ պատրաստուած վաճառգրութեան մը նայելով, մինչեւ հիմա առաջ եկած վնասը ութ հարիւր միլիոն տոլարի կը հասնի։ Այդ պատճառով մեծ յուզում կը տիրէ Նիւ-Եորքի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ կը յուսացուի որ քիչ ատենէն հաղորդակցութիւնները վերահաստատուին Լիաօ-Եանկի եւ Բորթ-Արթուրի միջեւ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի պահանջէ Երեսփ. ժողովէն ընդունիլ երկու տարուան զինուորական ծառայութիւնը, որ արդէն քուէարկուեցաւ Ծերակոյտին կողմէ, որպէսզի կարելի ըլլայ յաջորդին գործադրել նոր օրէնքը։

ԵՐԿՐԱԽՈՅԶՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Ստանլիի մէկ բերութիւնը.— Ֆրանսացի երկրախոյզի մը վեհանձնութիւնը։

Սթանլի, թէեւ մեծ երկրախոյզ, սակայն իր հակառակորդներուն արժանիքը չէր ճանչնար. օրինակի համար շատ կը նախանձէր Ֆրանսացի երկրախոյզ Սավորնեան տը Պրացցա երկրախոյզին վրայ, որ զինքը կանխած էր Ափրիկէի կարգ մը կէտերուն, մասնաւորապէս Գոնկոյի մէջ։ Օրին մէկը ի պատիւ իրեն սարքուած հանդէսի մը մէջ, երբ Սթանլի կը խօսէր ափրիկեցի երկրախոյզներու վրայ, ակնարկ մը խոցեց Սավորնեան տը Պրացցան, ու ժամու մը չափ, բոլորովին վարկաբեկ ըրաւ անոր գործը։ Մինչ Սթանլի կը վերջացնէր խօսքը, Պրացցա, որուն զացած իմաց տուած էին, ներս մտաւ եւ խօսք ուզեց։

— Պարոններ, չեմ գիտեր թէ Սթանլի ի՛նչ որ ալ խօսեցաւ իմ վրաս, բայց կը խոստանամ ձեզի ըսելու ինչ որ կը խորհիմ Սթանլիի վրայ....։

Ասոր վրայ, Պրացցա խանդավառ ներբող մը հիւսեց Սթանլիի վրայ, եւ սա խօսքերով վերջացուց գրեթէ. «Պարտաւոր էի այս պատիւը ընելու անգլիացի մեծ երկրախոյզին։ Մինչ իւրաքանչիւրը կը փառաւորուի, իր ախոյեանը դրուատելով»։ Ծափահարութիւնները թնդացին մեծամասնին։ Գալով Սթանլիի, աչքերէն կերպով նսեմացած կը զգար ինքզինքը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆ ՄԸ

Չինացիի մը կարծիքը Եւրոպական քաղաքակրթութեան վրայ.—«Օտարազգի սատանաներ»։

Չինացի հմուտ անձ մը, բուռն կոճակով, Հունկ-Հոխանկ-Սօն, Եւրոպա կատարած իր ուղեւորութեան տպաւորութիւնները պատմած է սա խորագրով. «Օտարազգի սատանաները»։ Երկնային կայսրութեան մէջ ապրող այդ գրագէտը շատ կարեւորութիւն չի տար մեր քաղաքակրթութեան։ Բացի վերելակներէն, որոնց վրայ կը հիանայ, ամէն բան ծաղրելի կը թուի իրեն, նոյն իսկ կիները։ Իրեն արդահատանք կ'ազդէ մեր գեղեցկագիտութիւնը կնոջ գեղեցկութեան մասին, որ կը կայանայ նեղ մէջք մը ու յորդ լանջք մը ունենալուն մէջ։ Վերջապէս, մեր ըմբռնումը աղջական ու պարկեշտ քաղաքավարութեան մասին, շատ գռեհիկ կը թուի իրեն։ «Եւրոպայի մէջ բարեկրթութեան դէմ կը համարուի քիթը վեր քաշելը իր խմած ապուրին վրայ. նաեւ էթիքէթի հակառակ բան մըն են վրան-բաց խօսակցութիւնները ճաշու միջոցին։ Երբ երկու հոգի իրարու հանդիպին ճամբուն վրայ, իսկոյն կը հանեն գլխարկնին. այս շարժումը որ ընկերական պարտականութիւն մը կը նկատուի, շատ ծիծաղաշարժ բան է։ Մէկ խօսքով, մեր քաղաքակրթութիւնը սատանայի չափ արժէք չունի այդ Չինացիին համար։ Ուստի քաղաքավարութեան համար է որ «Օտարազգի սատանաները» կը կոչէ մեզ։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՐԱՄ ՄԸ

Տեղակալի մը կնոջ անհաւատարմութիւնը.—Ընտանեկան յարկին փախած.— Ոստիկանական հետապնդում.— Երկու սիրահարները.— Անձնասպանութիւն.

Ամուսնական անհաւատարմութեան դէպք մը, Ֆրանսայի մէջ պատահած, իր վերջաւորութիւնը ունեցաւ Պրիւքսէլի մէջ։ Անոր երեւութիւնները, ժան Մինօ անուն անձ մը, քսանըմէկ տարեկան, Ֆրանսական բանակին մէջ ենթասպայ, Ռուանի պահակազօրքէն, սիրային յարաբերութիւններ ունէր նոյն քաղաքը գտնուող ժէրար տեղակալին կնոջ հետ։ Այս վերջինը գանգատեցաւ իր մեծերուն եւ խնդրեց որ ուրիշ քաղաքի մը պահակազօրքը ղրկուի ինք։ Բնութեան կառավարութիւնը յետոյ գոհացուցած տրուեցաւ անոր խնդրանքին եւ Էփինալ ղրկուեցաւ։ Հակառակ այդ բաժանումին, սիրահարները չդադրեցան թղթակցիլ, եւ երեք ամիս առաջ, տիկին ժէրար ամուսնական յարկէն հեռացաւ, իր տարաբախտ ամուսնոյն վերաբերեալ բոլոր դրամ տանելով իր հետ։ Տեղակալը բողոքեց ոստիկանութեան։ Կատարուած քննութեան հետեւանօք հասկցուեցաւ թէ Մինօ ենթասպան ալ իր գունդէն հեռացած էր, Պրիւքսէլի երկաթուղին առնելով, երթալ միանալու համար իր սիրուհւոյն, որ զինքը կանխած էր այդ քաղաքին մէջ։ Այդ թանկագին տեղեկութիւնը առնելէ յետոյ, Պրիւքսէլի ոստիկանութիւնը գործի սկսաւ։ Հետապնդումները երկար տեւեցին եւ պարզելուն միայն ելեւէջ ունէին, երբ անցեալ շաբթուան սկիզբը, ոստիկանութիւնը իմացաւ թէ երկու սիրահարները պահուըտած էին Սէն-Ժիլի փողոցը կահաւորուած տան մը մէջ։ Ամբողջ գիշերը, հսկողութիւն կատարուեցաւ տան վրայ, եւ առաւօտուն ժամը հինգին, ոստիկանութեան երկու պաշտօնեաներ ներս մտան ու ծառայէ մը հասցուցին ենթասպային եւ իր բարեկամուհիին բնակած սենեակը։ Ոստիկանները սենեակին դուռը զարկին, բայց պատասխան տուող չեղաւ։ Երբ անոնք կը պատրաստէին փականքը կոտրելու, տիկին ժէրար, դուռը կէս մը բացաւ, հասկնալու համար թէ ո՛վ էր։ Բայց ոստիկանները տեսնելուն պէս, իսկոյն գոցեց դուռը։ Քանի մը վայրկեան անցաւ, յետոյ Մինօ ենթասպան բացաւ դուռը եւ ռէվոլվէրի հարուած մը պարպեց ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն վրայ։ Այս վերջինները հազիւ ատեն ունեցան դուռը քաշելու, չվիրաւորուելու համար։ Երեք բոպէ յետոյ պայթում մը լսուեցաւ սենեակին մէջ, ու մարմին մը գետին ինկաւ։ Այս անգամ չվարանեցան ոստիկանները. ուսի ուժգին հարուածներով, դուռը խորտակեցին եւ սենեակ մտան, ուր արիւնի մէջ տապալած դիակ մը պարզուեցաւ իրենց աչքերուն առջեւ։ Տախտակամածին վրայ փռուած՝ ենթասպան հոգեվարքի մէջ կ'արձակէր։ Գանկը ջախջախուած էր. անոր քով կը հեծկլտար սիրուհին, պատրաստուելով անձնասպան ըլլալու ռէվոլվէրով։ Ոստիկանները կնոջ ձեռքէն խլեցին զէնքը, արգիլելով զայն անձնասպան ըլլալէ։ Մինօ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, ուր մեռաւ հասնելուն պէս։ Իսկ տիկին ժէրար ոստիկանատուն առաջնորդուեցաւ։ Ֆրանսական կառավարութեան հեռագրուեցաւ այս դէպքը, որ մեծ յուզում առաջ բերաւ Պրիւքսէլի մէջ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պէյրութի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Լինկէրիի նահանգին նախկին տէֆթէրտար Էմին Ալի էֆ.։

—Գալաթիոյ գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Աֆրան Գուէլեանի գաւառին հաշուակալ Մուհիպ պէյ։

—Սըվազի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Հալէպի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Ահմէտ Խալիլ էֆ., որուն յաջորդեց Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Ֆահիք էֆ.։ Այտընի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մահմուտ պէյ, որուն յաջորդեց Մանաստըրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Իպրահիմ Էտհէմ պէյ։ Գալաթիոյ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Մուսթաֆա Շէֆիք էֆ.։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռումանիոյ պանքային տնօրէն Պ. Սթոլցի եւ նոյն պանքային ներկայացուցիչ Պ. Կոլոմպեթի, Չորրորդ կարգի Օսմանիէ նոյն պանքային ընդհանուր քարտուղար Պ. Ալեքսանտր Լու, Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Օսմանեան Պանքային Գաւաթմանի ճիւղին տնօրէն Յովսէփ Քանաթեան էֆ.ին։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նախկին նախարարապետ եւ պատերազմական նախարար Ժորժ Մանօ զօրավարը, կ'ըսէ Պոլսոյ Ջէվրիդ մը, կայս. Իրատէով մը թոյլատրուեցաւ գործածել Իֆթիխարի պատուանշանը որ ժամանակին շնորհուած է իր հօրը՝ Պաղտատի վալիներէն վախճանեալ Մանօ փաշային։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Բ. Դուռը հրամայեց պէտք եղած տեղերը որ սահմանագլուխին այս կողմին համար երկաթուղիի ծախքերը վճարուին իրենց գիւղերը վերադառնալ փափաքող փախստականներէն անոնց որոնք հետիոտն երթալու անկարող ըլլալու չափ հիւանդ են եւ նաեւ կարօտ վիճակ մը ունին։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ աղէտեալ. Ներքին մնացողներուն համար որոշուած էր Երկրագործական Պանքային սնտուկներէն երկու հարիւր հազար ղրուշ փոխառութեամբ տալ, սակայն նկատելով որ այդ մնացողներուն ամէնքն ալ կարօտ ու չքաւոր անձեր են, ձեռնհաս պաշտօնէութիւնը որոշեց որ նոյն գումարը իբրեւ կայս. պարգեւ մը բաշխուի։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը տասը օր պայմանաժամ տուաւ Նուրի պին Թէվֆիք անուն անձին որ օտար երկիր փախած եւ խռովարարներու միացած ըլլալուն համար ամբաստանուած է եւ նոյն ատեանին առջեւ պիտի դատուի։ Այդ անձը եթէ մինչեւ որոշեալ պայմանաժամին չներկայանայ, օրէնքին իբրեւ անհնազանդ նկատուելով, իր բացակայութեան պիտի դատուի, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի, առգրաւուած քիչերը պիտի գրաւուին եւ ինք որ եւէ դատ բանալու իրաւունք պիտի չունենայ։

ԴԱՅԵԱԿՆԵՐԸ.— Նկատուելով որ կարգ մը տեղեր դայեակները բժշկութեան այդ ճիւղին բոլորովին անտեղեակ ըլլալով, ցաւալի պարագաներու պատճառ կ'ըլլան, կայս. Իրատէ մը հրամայեց այդ մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։

ՓԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ուսումնասիրեց Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք ատամնաբուժական վարժարանին յանձնաժողովին համար կատարուած խորհրդակցութիւնները եւ տեղեկագիր մը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ գիշեր, սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան, Անգլիոյ, Հոլանտայի եւ Ռումանիոյ դեսպանները, Ռուսիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դեսպանատանց գործակատարները եւայլն։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ նախկին Եպարքոս Միրզա Ալի Ասղար խան որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, երէկ, դեսպան Իսխան Միրզա Ռիզա խանի հետ, Անգլիոյ դեսպանատունը գնաց եւ տեսակցեցաւ դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ'Քօնորի հետ։ Յետոյ Պէյօղլու անցնելով այցելեց կայս. Գանձարանը եւ Թանգարանը։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ նոր կանոնագիրը, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, ղրկուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան՝ գործադրուելու համար։

ՀԱՊԸՇ պատուիրակութիւնը, երէկ, հիւրամեծարներու առաջնորդութեամբ այցելեց Թօփգաբու պալատը եւ կայս. Գանձարանը։ Յետոյ Մեսրէբէ շոգեմակոյկով այցելեց Պէյլէրպէյի եւ Տոլմա Պաղչէի պալատները եւ ապա Բերա Բէյլօ վերադարձաւ։

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարարութիւնը որոշեց Հէյպէլիի եւ Մեծ Կղզիի եւ Մալթէփէի միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատել, որուն ժամանակացոյցը կատարելապէս պիտի համապատասխանէ Անատոլուի երկաթուղիին ժամանակացոյցին։

Այդ կերպով կարելի պիտի ըլլայ փոթորիկի ատեն կամուրջէն մինչեւ Կղզիները չերթալ, այլ մինչեւ Հայտար Փաշա ուղեւորիլ, անկէ կառախումբով Մալթէբէ, ուրկէ շոգենաւով Հէյպէլի եւ Մեծ Կղզի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Համիտիէ յածանաւակին եւ Էրթողրուլ շոգենաւին մէջ ծառայեն անոնց հետ Արմսթրոնկի նաւագործարանէն Միթչլլի ժամանած անգլիացի վարպետներէն մեքենագէտներ ու ելեքտրագէտներ ու կաթսայագործութեան երկու վարպետներ։ Ասոնց պայմանագրութիւնները այսօր պիտի կնքուին ծովային պաշտօնատանն մէջ։

ՈՍՏԻԿԱՆ–ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ. — Զանազան պաշտօնատանց ծանոյց այն նահանգները, ուր ոստիկան–զինուորներու վերակազմութեանը համար տակաւին յանձնաժողովներ կազմուած չեն, յանձնաժողովները ընտրելով վերակազմութեան ձեռնարկել։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՑՆԵՐ. — Քիւչիւք Չէքմէճէէն մինչեւ Չէրքէզքէօյ զանազան տեղեր կառուցուելիք ոստիկան–զինուորներու պահականոցներուն հիմքին շինութիւնը աւարտեր է։

ՋՐՀԱՆԿԻՐ զինուորներու գործիքները աւելի աւելի կատարելագործելու ձեռնարկուած ըլլալով, պէտք եղած տեղերը գրուեցաւ որ ծախքերուն գումարը շուտով հաստուցուի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ Մանիֆէսթոյի գործողութիւնները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու մասին խորհրդակցութիւն կատարելու համար։

ՔԱՐԻՒՂ.— Կ. Պոլսոյ սպառման համար պէտք եղած քանակութեամբ քարիւղ ժամանած է։ Պատրաստի քանակութիւնն է 142,910 թիթեղեայ սափ եւ 310,000 սնտուկ, սակայն գինները դարձեալ բարձր կը մնան։

ԺԱՆՏԱԽՏ ԵՒ ԽՈԼԵՐԱ. — Մայիս 18ին Բօռ-Սայիտի մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է։

— Պասրայէն 17 թուականով կը հեռագրեն թէ Սէվգէլչիւխ գաւառակին կեդրոնին մէջ ալ քոլերա երեւան ելած է. տասնըհինգ հոգի մեռեր են։ Նոյն քաղաքին շրջակայքը բնակող արաբական երկու ցեղերու մէջ ալ քոլերա երեւան ելլելով մինչեւ մայիս 16 քսան հոգի վարակուեր եւ տասնըչորս հոգի ալ մեռեր են։

— Պաղտատի Խանքին գաւառակին մէջ մայիս 16էն 17 պատահեր են չորս դէպք ու երկու մահ։ Նէճէֆի զանազան թաղերը մայիս 18էն 19 երկու դէպքեր պատահեր են։

— Պասրայի քաղաքին մէջ մայիս 15էն 17 քոլերայէ 12 դէպքեր եւ 7 մահեր պատահեր են։

ԴԵՐՁԱԿԻՆ ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Պոլիս Տիվան Եոլը, դերձակ Ալթօքի երէկ բարկացեր իր աշակերտին՝ 15-16 տարեկան Ժօզի, աշխատութեամբ չզբաղուելուն համար։ Ալթօքի դերձակներու յատուկ քանակով զարկեր աշակերտին, սակայն հարուածին սաստկութենէն կոտրեր քանակը եւ կտորները Ժօզի ալ աչքը մանելով մեծապէս վնասեցին։ Դերձակը ձերբակալուեցաւ։

ԲԱՂՆԻՔԻՆ ՄԷՋ. — Բէրայէն ոսկերիչ Լեւոն, տաղէ օրը, Զուգուր Ճեսմայի բաղնիքը գնաց եւ հանուելէ առաջ բաղնիքին սպասաւորներէն Հասանի յանձնեց իր ժամացոյցը ու շղթան՝ տասնըհինգ ոսկի արժէքով եւ անգլիական կէս ոսկի մը։ Ոսկերիչը լոգնալէ ետքը երբ դուրս ելաւ ու հագուեցաւ, աւանդները ուզեց, սակայն Հասան պատասխանեց թէ կորսուած են։ Լեւոն ոստիկանութեան դիմեց որ Հասանը ձերբակալեց. այս վերջինը յայտարարեց թէ ուրիշ բաղնեսպասաւոր մը՝ Իսմայիլ այդ ժամացոյցը, շղթան ու դրամը առնելով փախած է։

ԳՈՒՄԳԱՔՈՒԻ Հիսար Տիպի կողմը Իլիա անուն մարդ մը Րիզա անուն Պարսիկի մը հետ սրճարան մը բացած էր ընկերութեամբ։ Պարսիկը եօթը հարիւր ղրուշ առած էր Իլիային։ Րիզա վերջերս ուզեց լուծել ընկերութիւնը եւ դրամները առ պահանջեց Իլիայէն, բայց չէր կրցած գանձել։ Երէկ, երբ Իլիա բացակայ էր խանութէն, Պարսիկը սրճարանին արժէքաւոր կարասիները առաւ ու տարաւ. յետոյ վերադարձաւ եւ նորէն դրամները ուզեց։ Իլիա պատասխանեց թէ տարած կարասիները վերադարձնելէն ետքը պիտի վճարէ։ Ասոր վրայ, կռիւ մը ծագեցաւ։ Րիզա յարձակեցաւ Իլիայի վրայ եւ անկիւն մը թխեց։ Պարսիկը դաշոյնը քաշելով մխեց Իլիայի կուրծքը, ձախ աչքը, թեւը ու սրունքը։ Ոստիկանութիւնը հասնելով վիրաւորը դարմանել տուաւ եւ հիւանդանոց ղրկեց։ Ոճրագործն ալ ձերբակալուեցաւ ու խոստովանեցաւ գործած ոճիրը։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

—o—

ԱԶԴ. — Խորհուրդս կը ծանուցանէ Օսմ. հանրային պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները որոնք գանձուած չեն վեց տարուան մէջ, սկսելով իրենց պայմանաժամը լրանալու թուականէն։ Հետեւաբար, պայմանաժամը 1898 սեպտ. 11/13ին աւարտող 30 թիւ կտրօնները Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1904։

19/1 յունիս 1904   1—12

* *

Խորհուրդս կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. Հրովարտակին 14րդ յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները՝ որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամը աւարտելէն սկսելով մինչեւ վեց տարի։ Հետեւաբար, նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 16 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը լրացած էր 1898 սեպտ. 1/14ին, Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1904։   1—12

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիէնթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՀ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Վերջին պահուն խորին ցաւով կիմանանք թէ, Ազն. Միքայէլ էֆ. Յակոբեան՝ հակառակ բժշկական ամէն դարմաններու եւ ընտանեկան խնամքներու չկրնալով ճողոպրել զինքը առապեցնող հիւանդութենէն (angine de poitrine) այս առաւօտ իր մահկանացուն կնքեր է իր բնակարանին մէջ, Բերա։

Յուղարկաւորութեան վերաբերեալ կարգադրութիւնք վաղը։

Ս. Պատրիարքը երէկ իր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատարը, Կայս. Պալատ գնաց։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ չկրցաւ գումարուիլ, որովհետեւ անդամներէն միայն Շիրինեան եւ Քիւրքճիխանլեան էֆ.ները եկած էին, որոնք օրս կարգին վրայ գտնուած խնդրոց եւ կարգ մը հաշուոց ուսումնասիրութեամբ զբաղեցան։

—Կեսարիոյ առաջնորդական թեմէն Էվէրէկէ ուղղուած դէպք մը տեղեկագրուած է Պատրիարքարան։ Էվէրէկի մէջ նշանախօսութիւն մը կատարուեր է, եւ աղջիկը համակերպելով ծնողական սահմանի եւ հրամաներին, պահ մը իր զգացումները իր մէջ զսպելու հարկադրուեր է։ Սակայն երբ ամուսնութեան օրը եկեր է եւ աղջիկը իր նշանածին հետ առաջնորդուեր է եկեղեցի՝ սեղանին առջեւ, քահանային առաջարկած ամուսնական համաձայնութեան ուխտին պատասխանած է աղջիկը թէ չի կրնար ապրիլ այն անձին հետ որ իրեն կենակից ընտրուած է։ Ընդհանուրին զարմացումին մէջ արարողութիւնը կիսատ թողուելով աղջիկը մեկնեցեր է եկեղեցիէն։ Այս խնդիրը Պատրիարքարան տեղեկագրուած ըլլալով, Կրօն. Ժողովը յարմար դատեր է գրել որ չեղեալ է կատարուած արարողութիւնը, քանի որ ամուսնութեան միակ եւ գլխաւոր պայմանը այսինքն հաւանութիւնը, կը պակսի։

—Սղերդի Քաղաք. Ժողովոյ անդամներէն երեքը հրաժարած ըլլալով, Գաւառ. Ժողովը իր Ապրիլ 18ի նիստին մէջ ընդուներ է անոնց հրաժարականը եւ Քաղ. Ժողովոյ անդամոց թիւը լրացնելու համար ընտրեր է անոնց տեղը հետեւեալները. Տեարք՝ Յակոբ Պասմաճեան, Յակոբ Գէորգեան եւ Յակոբ Փանոսեան։

—Վանայ Երամեան վարժարանի Յոբելեանի հանդէսը յառաջիկայ տարուան յետաձգուած ըլլալով, տեղւոյն Գաւառ. Վարչութիւնը եւ Առաջն. Տեղապահը Պատրիարքարան ուղղած գրութեամբ մը պարզեր են այդ յետաձգման պարագաները, — որոնք նիւթական են եւ լոկ վարժարանին ներքին մասին կը վերաբերին, — եւ յոբելեանին առթիւ Պոլսոյ մէջ կատարելի նուիրահաւաքութեան համար Երամեան վարժարանին կողմէ ներկայացուցիչ մարմին կազմուած ըլլալը յայտնելով անոր հաստատութիւնը խնդրեր են։

—Պէպէքի գերմանական Որբանոցին տնօրէն Մ. Ռէօզլէր նամակով մը հրաւիրած է Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ գտնուիլ Որբանոցին տարեկան հարցաքննութիւններուն՝ որոնք տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ հինգշաբթի օր։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէն ներկայ պիտի գտնուի Տ. Գրիգորիս արքեպսկ. Յովհաննէսեան։

—Խնուսի Առաջ. փոխանորդ Տ. Մեհրուժան վրդ. Վիճակին կրթական եւ եկեղեցական գործերուն վրայ տեղեկութիւններ տալով, տեղւոյն Ս. Գէորգեան վարժարանին մասին Պատրիարքարանի հոգածութիւնը խնդրած է։

—Բնիկ Իզմիրցի հայ երիտասարդ մը, Պ. Յովհաննէս Գրիգորեան, որ տարիներէ իվեր Բարիզ հաստատուած է, ուր նկարչութեամբ կը պարապի, այս տարուան «Սալօն»ին մէջ գեղեցիկ նկար մը ցուցադրած ըլլալով, ընդհանուր գնահատման արժանացեր է։ Բարիզեան թերթերը գովեստով կը խօսին Պ. Գրիգորեանի նկարչական կարողութեանը վրայ։

ՏՕՔԹ. ԹԻՒԼԵԱՆ ի դիւրութիւն իր յաճախորդաց, կը ծանուցանէ թէ ամէն օր կէսօրէ վերջ, մինչեւ 9 (Ը. Թ.) կը գտնուի Քիւչիւքեան - Միսքճեան դեղարանը, Պանչէգարու, Թիւ 13։   12—30

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 1 յունիս. — Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը սա հեռագիրը առած է Նիքոլայեվսք–Բրիմորսքիէն մայիս 31 թուականով. — «Հաստատուած է որ Ճապոնները երկար ատենէ ի վեր կը դրդէին բնիկ Կուրիլցիները Ռուսներուն դէմ, խոստանալով անոնց որ երբ երկիրը գրաւեն, ամէն տեսակ թոյլատուութիւն պիտի ընեն։ Արդ, Կուրիլցիները ոչ միայն բացարձակապէս մերժեցին իրենց կամաւոր Ճապոնի բանակներուն մէջ մտնել, այլ նոյն իսկ ջանացին արտահանել միւս բնիկները՝ այսինքն Թունկուզները եւ Կոլակները։ Այս վերջինները ճանչցուած ու գնահատուած են իբրեւ լաւ արձակաձիգներ եւ առաջնորդներ։

—Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ այս տարուան սառոյցներուն հալելէն ի վեր դէպ ի Նիքոլայեվսք ճամբայ ելած առաջին շոգենաւին մէջ կային 300 Ճապոններ եւ ուրիշ օտարացիներ։ Ճապոններուն մէջ Պէրրի–Պէրրիի (տեսակ մը փորհարութիւն) քանի մը դէպքեր պատահեր են մահուան հետեւանքով։

— Ռուսքի Ինվալիտ ալ կ'ըսէ թէ Քին–Չէօսի ռուսական դիրքերուն առնուած թնդանօթները 1900ին Չինացիներէն առնուած էին։ Արդարեւ Քրուփի նաւագործարանին մէջ շինուած են, սակայն այնքան զանազան ձեւերու կը վերաբերին որ քանի մը տարի առաջ խնդիր եղած էր թէ միթէ հարկ չէ՞ թնդանօթները փոխադրել. սակայն վար դրուեցան մի միայն այն պատճառին համար որ այդ թնդանօթներուն իրեղէնները եւ ռումբերը ալ Չինացիներէն առնուած էին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ (Պաշտօնական). — Ալէքսիէվ ծովակալը կը հեռագրէ. — «Մինչեւ մայիս 28 Բօրթ–Արթուրի մէջ ճապոնական բազմաթիւ ականներ գտնուեցան ու քանդուեցան։ Ճապոնները անշուշտ հրձիգ նաւեր տեղ ական գործածած են նաւահանգիստին մուտքը փակելու համար։ Քուրոբաթքին զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ Սիու-Եան գրաւուած չէ Ճապոններուն կողմէ։»

—Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ մայիս 30ի յարձակման մէջ Ռուսներուն կորուստն է, Վաֆանքուի մօտ, 17 մեռեալ ու վիրաւոր։ Ճապոններուն կորուստը խիստ շատ է։ Ճապոնական հեծելագունդ մը գրեթէ բոլորովին բնաջինջ եղեր է՝ դիրկընդխառն ընդհարումի մը պահուն։ Տասնի մը ձիեր գրաւուեր են։

ՊԵՐԼԻՆ. — Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ բոլորովին անհիմն կը նկատէ այն լուրը թէ պատերազմի դաշտը ղրկուած գերման սպայ մը պաշտօն ունեցած ըլլայ Վիլհէլմ կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը յանձնել Քուրոբաթքին զօրավարին։

—Կէս–պաշտօնական նոյն թերթը կը յարէ թէ սխալ է նաեւ այն լուրը, որուն համաձայն Վիլհէլմ կայսրը հրամայած ըլլայ՝ Կարմիր Խաչի Ընկերութեան տրամադրութեանը տակ երեք մարզուած շուներ դնել՝ զինուորական ծառայութեանց համար։ Գերման թերթը կը յարէ թէ այդ բոլոր լուրերը նպատակաւոր են եւ նպատակ ունին կասկածի ենթարկել Գերմանիոյ չէզոքութիւնը։

ԲԷՇԹԱ. — Աւստրիական պատուիրակութիւնը ընդունեց ծովային նախարարութեան ելեւմտացոյցը եւ 75 միլիոն արտասովոր վարկը նոյն պաշտօնատան համար։ Բոլոր ատենախօսները ցոյց տուին նաւատորմը զարգացնելու անհրաժեշտ պէտքը. նաեւ վստահութիւն յայտնեցին նաւատորմին հրամանատար Սփաուն ծովակալին։

ԻՍՄԱՒԻԼԱ. — Մայիս 21էն 31 Սուէզի ջրանցքէն անցած նաւերուն թիւն է 116 եւ գոյացած հասոյթը՝ 3,320,000 ֆր.։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 1 յունիս. — Ռուսական եւ ճապոնական յառաջացման մասին ճշգրիտ տեղեկութիւն չկայ։ Ռուսները կ'երեւայ թէ բազմաթիւ զինուոր կը համախմբեն Լիաօ-Եանկի շուրջը։

ՆՈՐ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԵՐԸ ԿԸ ՆԱՀԱՆՋԵՆ

ԲԱՐԻԶ. — Իրիկուան ժամ 6ին Լոնտոնէն առնուած հեռագիրներ վերապահութեամբ կը ծանուցանէին թէ Քուրոբաթքին զօրավարը մեծ պարտութիւն մը կրեր է եւ թէ Ռուսները ստիպուեր են լքանել՝ Հայ Չէնկի արեւելեան կողմը ունեցած իրենց դիրքերը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Զրոյց կայ թէ երէկ ճակատամարտ մը կատարուեր է Բօրթ–Արթուրէն վեց մղոն հեռու։

—Կը ծանուցուի թէ ճապոնական նաւատորմիղ մը Քայ–Բինկ ժամաներ է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսը հիւանդ է։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ՔԻՆ-ՉԷՕՒԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 29 մայիս. — Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն մայիս 28 թուականով. — Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը այսօր կը խոստովանի թէ հիմա Ճապոններուն համար շատ քիչ արգելքներ կայ դէպի Բօրթ–Արթուր քալելու. թէ այդ «Մայրագոյն Արեւելքի Ճիպրալթարին» պաշարումը կրնայ սկսուած նկատուիլ. բայց զինուորական իշխանութիւնները համոզուած են որ բերդը պիտի կրնայ դիմադրել։ Բեդերսպուրկ ժամանած բոլոր լուրերը անգլիական կամ ամերիկեան աղբիւրէ են։ Այդ լուրերը պարունակող թերթեր կը փակցուին օթէլներու եւ քլիւպներու սրահներուն մէջ։ Այդ տեղեկութիւնները մեղմացնելու կամ ջնջելու ջանք մը չըլլար։ Իշխանութիւնները պաշտօնական տեղեկութիւն չունին։ Երէկ իրիկուան կ'ըսուէր թէ Քուրոբաթքին զօրավարը քանի մը մանրամասնութիւններ հեռագրած է զորս ուղղակի Սախարով զօրավարէն առած էր, եւ թէ այդ լուրերը վաղը պիտի հաղորդուին։ Քին–Չէօսի գրաւման լուրերը երբ Բեդերսպուրկ հասան, Նիքոլա կայսեր թագադրութեան տարեդարձը կը տօնուէր։ Զարսքոյէ-Սէլոյի մէջ կատարուած հանդէսները իսկոյն կրճատուեցան։ Մոսկուայի մէջ հանդիսաւոր պատարագին տեղ կարճ արարողութիւն մը կատարուեցաւ։ Կայսրը օրուան մնացած մասին մէջ Պետութեան գործերուն կարգադրութեամբ զբաղեցաւ։ Փողոցներուն երեւոյթին նայելով կարելի կ'ըլլայ կարծել թէ Բեդերսպուրկ յաղթանակ մը տօնելու վրայ է. բոլոր շէնքերու ճակատները, կառքերը եւ այլն դրօշներով զարդարուած են։ Պաշտօնական տեղեկագիրները կարդալու փութացող ժողովուրդը սովորականէն քիչ մը աւելի է։ Դարաստաններու եւ պարտէզներու մէջ ժողովուրդը կը հաւաքուի ցամաքային եւ նաւային սպաներու շուրջը եւ անոնց կարծիքը կը հարցնէ։

— Կ'ըսուի թէ Քուրոբաթքին զօրավարը Քին-Չէօսի ճակատամարտին վրայ հեռագիր մը ղրկեր է կայսեր, տեղեկագրելով որ ճակատամարտը տասնըվեց ժամ տեւած է, թէ տասներկու հազար Ճապոններ սպաննուած են եւ թէ միակ ամրոցի մը յարձակումը վեց ժամ տեւեր է։ Թշնամին խարտակեր է ռուսական բազմաթիւ թնդանօթներ։ Ճապոնական բանագնաց մը աչքերը կապուած Լիաօ-Եանկ ժամներ է՝ զինադադար մը ուզելու Քուրոբաթքին զօրավարէն, մեռեալները թաղելու համար։

—Բեդերսպուրկի մէջ զրոյց կայ թէ Քին-Չէօսի ճակատամարտին ատեն ճապոնական թնդանօթները բնաջինջ ըրեր են ռուսական ամբողջ զօրագունդ մը։

—Ռուսիոյ սպայակոյտէն սպայ մը յայտարարեց թէ Ճապոնները եթէ իրաւ տասներկու հազար հոգի կորսնցուցած են Քին-Չէօսի ճակատամարտին մէջ, պիտի չկրնան մինչեւ Բօրթ-Արթուր հասնիլ, վասն զի ռուսական իշխանութիւնները Բօրթ-Արթուրի եւ Տալնիի մէջտեղը խիճ, աւազ եւ կիրէ շաղախով տասներկու ամրոցներ շինած են՝ ֆրանսական դրութեամբ եւ թնդանօթները սքօղուած։ Այդ ձեւ ամրոցները մեծ առաւելութիւններ ունին եւ ամենէն քիչը հարիւր քառասուն հազար հոգիի պէտք կայ՝ Բօրթ-Արթուրի դրան առջեւ ժամանելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Այս տեղի լրագիրները կը հրատարակեն մայիս 28 թուական հետեւեալ հեռագիրը որ Խարպինէն ուղղուած է Բեդերսպուրկի ճամբով. — «Ճապոնները մայիս 24ին յարձակեցան Քին-Չէօսի վրայ քառասուն հազար հոգիով։ Քաղաքին վրայ կատարուած յարձակումը այնքան վճռական էր որ Ճապոններէն տասը հազար հոգի սպաննուեցան։ Ճապոնական հրամանատարը զինադադար ուզեց՝ իր մեռեալները ու վիրաւորները առնելու համար։ Մայիս 25ին ու 26ին Ճապոնները վերսկսան իրենց յարձակումը, չորս յարձակում կատարելով, եւ տիրեցին քաղաքին։ Ճապոնները ահագին կորուստ ունեցան։ Ուրիշ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։ Երկաթուղին նորոգուեցաւ մինչեւ Ֆանէնկ-Եան։»

ԲՕՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԹՕՔԻՕ. — Ճապոնները երէկ գրաւեցին Լիաօ-Թունկի թերակղզիին պաշտպանութեան երկրորդ գիծը, առանց ընդդիմութիւն մը ըլլալու Ռուսներուն կողմէ։ Ռուսները դէպ ի Բօրթ-Արթուր կը քաշուին՝ իրենց պաշտպանութեան առաջին գիծին վրայ ձգելով թնդանօթ եւ չորս հարիւր մեռեալ թողելով։ Ճապոններուն կորուստը երեք հազար կը հաշուուի։

— Ճապոն զինուորական իշխանութիւնները այնպէս կը նկատեն թէ յունիսի երկրորդ կէսին Բօրթ-Արթուր պիտի գրաւուի։

— Սակայն աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով տասնըհինգ օրէն հարիւր հազար Ճապոններ պիտի յարձակին Բօրթ-Արթուրի վրայ, որով կորուստը խիստ շատ պիտի ըլլայ, սակայն ասիկա նախամեծար կը համարուի՝ այդքան կարեւոր բանակ մը երեք ամիս անգործ թողելէն։

— Ճապոնները բազմաթիւ զինուորներ կը ղրկեն լրացնելու այն պակասները որոնք առաջ եկած են վերջին ընդհարումներուն կորուստներէն։

— Ճապոնները ամէն ջանք պիտի ընեն գործադրելու Միքատոյին հրամանը որ է Բօրթ-Արթուրը առնել ամենակարճ միջոցի մը մէջ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Բօրթ-Արթուրի դէմ ճապոնական չորս զօրաբաժիններ կան։ Քուրոքի զօրավարը ունի վեց զօրաբաժին՝ մասնաւորաբար առնուած անձնապահներէն։ Միւսները դէպ ի Սիու-Եան կը յառաջանան, սպառնալով Ռուսներուն ալ թեւին։ Ճապոնական երրորդ զօրաբանակը մինչ զինուոր կը ղրկէ՝ Սիու-Եան յառաջացողներուն թիւը աւելցնելու համար։

—Զօրավար կոմս Քէլլեր որ պաշտօն ունի արգիլել Քուրոքի զօրավարին յառաջխաղացութիւնը, իր սպայակոյտին մէջ ընդունած է աւստրիական՝ երկու եւ գերմանական երկու զինուորական կցորդներ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹԵՐԸ

Այսօր դարձեալ հաստատ կը բռնուին գինները եւ ճապոնականն ու ռուսականը նոր բարձրացումներ ունեցած են, կարծես երբ ջախջախիչ պատասխան անոնց՝ որոնք հրապարակագիր ըլլալով հանդերձ ագիտօ են կը կարծեն եւ գրեն ալ թէ՝ Ռուսները երբ յաղթին, սակերը կ'իյնան եւ փոխադարձաբար։ Արեւելքի այս բաժնին մէջ հրատարակուած է ուրիշ առթիւ այս կարծիքին բոլորովին սխալ ըլլալը, քանի որ հարկ չկայ ըսել թէ Սակերը պատերազմողներու ձեռքին մէջ չեն, այլ ջոջ սեղանաւորներու, որոնք մի միայն Ֆոնտներու հետ կը խաղան։ Եւ պարտութեան կամ յաղթանակի մը՝ Ֆոնտներու կամ ռանդներու վրայ ընելիք ազդեցութենէն միայն կախում ունի գիներու ելեւէջը, բան մը որ բացարձակապէս կը հաստատեն այսօրուան գինները թէ ռուսականին եւ թէ ճապոնականին կարեւոր բարձրացումներովը։ Ռուսականը երէկուընէ բարձր է այսօր, արժելով 91.50, հակառակ ճապոնական յաջողութեանց, իսկ ճապոնականը ալ աւելի բարձր է երէկուընէ ի վեր, արժելով 75.12. եւ ասիկա նշանակելի պարագայ մըն է երբ նկատի առնուի թէ՝ դեռ երէկ նոր փոխառութիւն մը կնքեց Ճապոն 80 միլիոն եէնի, կամ 200 միլիոն ֆրանքի։ Բայց ասոր ալ չմոռնանք յիշելու թէ այն ճապոնական փոխառութեան շատ դիւրութեամբ նոյն իսկ Ճապոնի սեղանաւորական շրջանակին մէջ ստորագրուած ըլլալը, առանց օտարի օժանդակութեան, խիստ լաւ ազդեցութիւն ըրած է սակարանական աշխարհին վրայ։

—Ռուսական փոխառութիւնն ալ կ'ըսուի թէ յաջող ընթացքի մէջ է եւ թերեւս քիչ օրէն կնքուի։ 300 միլիոն ռուբլի պիտի ըլլայ կ'ըսուի՝ 5% տոկոսով, այսինքն 800 միլիոն ֆրանք։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

—=—

ՓԱԿՈՒՄ 19 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	91	06
Ամենէն բարձր գին	»	91	23
Ամենէն վար գին	»	91	05
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	120	75
Ամենէն բարձր գին	»	121	37
Ամենէն վար գին	»	120	75

ԲԱՑՈՒՄ 20 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	91	03
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	75
Շիրքէթի Խայրիէ		89	—
Օսմանիէ		—	—

Ռէժի	—	—
Օսմ. Պանքա	—	—
Յունական պանքա	432	—
Տէրքօզ	258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	4	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	5	95
» ժուիսանս	1	92
» պարտաթուղթ	495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	509	—
Թրանսվալ	112	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա	279	—
» » » Բ	267	—
Լավրիօն	48	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ	[illegible]	9
» պարտաթուղթ	526	—

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԷՐԹԷՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,
ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ԲՈՎ, ԳԱԼԱԹԻԱ

Յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ սոյն վաճառատունը կը ծախէ Պրիւքսէլի գորգեր, թիւլէ ընտիր վարագոյրներ, այլ եւ այլ տեսակ քօրնիշներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ թաւշակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հայելիներ, քօնսոլներ, պիւֆէներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն տրամադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշասրահի ամբողջական կարասիներ։ Օթոցագործութեան առաջնակարգ տուներէ վարժ օթոցարար մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարասիներու յարդարման աշխատութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ մուպատեհ օլունաճագ խալիս թէլէ եոզլէրին մունտագատ չէրաիթինին թափիլինէ լուզում կէօրիւլտիւյինտէն մէզքիւր թէլէ եոզլէրին ճըֆլը Հալէպ վէ նըֆը տիկէրի ասըլ Գոնիա, Էսգիշէր, Պրուսա, Գալգանտէլէն, Թրապիզոն, Պէյզէրին, Ալանիա, Էլվիրան, Վան վէ Մամուրէթիւլազիզ վիլայէթ վէ գազալար մահսուլաթընտան օլմագ իւզրէ չէրաիթը մալիւմէսի մուվաֆըգ սուրէթտէ ճիւլչէսինի պիրտէն վէ եահօտ այրը այրը իթայէ թալիպ օլանլարըն իշպու իլանընըն թարիհի նէշրինտէն իթիպարէն օն պէշ կիւն զարֆընտա Խազինէի Խասսաի Շահանէ միւպայեաթ գալէմինէ միւրաճաաթլարը իլան օլունուր։

Ֆի 17 Մայըս 320   2 3

* *

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայեա օլունաճագ Թաւան արբասը վէ Թրիէնթ չէվէրիւ իէ չիվի, պօրու, մէնթէշէ, վիդա վէ պունա մումասիլ էշեայի սայիրէնին միւնագասաէն պաշլանըլմագլա իթայէ թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աքչէլէրինի պիլիսթիսհաբ Խազինէի Խասսաի Շահանէ միւպայեաթ գալէմինէ մուրաճաաթլարը իլան օլունուր։

Ֆի 17 Մայըս 320   2—3

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ

Արեւ. Երկաթուղիներու պարտատոմսերուն 206րդ վիճակահանութեան պարգեւները
1 ՅՈՒՆԻՍ 1904

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,052,244	300,000	904,748	1,250	327,290	1,000	1,381,472	1,000
165,608	25,000	1,247,669	»	329,107	»	1,395,419	»
4,902	10,000	1,249,167	»	334,372	»	1,405,932	»
1,355,031	»	1,455,305	»	347,363	»	1,446,064	»
471,284	2,000	1,557,601	»	417,518	»	1,450,995	»
495,320	»	1,563,956	»	462,658	»	1,563,957	»
594,652	»	1,682,489	»	566,588	»	1,591,228	»
740,552	»	1,865,440	»	888,677	»	1,597,309	»
1,076,291	»	1,923,006	»	904,747	»	1,643,733	»
1,938,699	»	52,213	1,000	928,110	»	1,693,167	»
330,169	1,250	76,855	»	1,052,032	»	1,814,464	»
457,602	»	194,888	»	1,057,946	»		
490,938	»	218,152	»	1,355,032	»		

400 ՖՐԱՆՔ ՇԱՀՈՂ 800 ԹԻՒԵՐ

4901—	5	380356—	60	784876—	80	1222996—	3000	4664121—	5
49741—	5	391631—	5	812016—	20	1223296—	300	1682486—	90
52211—	5	409281—	5	834361—	5	1227571—	5	1693166—	70
53316—	20	417516—	20	836216—	20	1228356—	60	1703531—	5
72261—	5	448371—	5	836976—	80	1247666—	70	1741486—	90
76851—	5	457601—	5	888676—	80	1249166—	70	1743761—	5
84681—	5	462656—	60	904746—	50	1278101—	5	1757776—	80
107871—	5	463161—	5	926096—	100	1300881—	5	1767481—	5
109441—	5	463281—	5	928106—	10	1301756—	60	1768896—	900
117846—	50	464216—	20	963151—	5	1355031—	5	1771001—	5
133541—	5	471281—	5	967891—	5	1370421—	5	1785711—	5
138006—	10	490936—	40	970746—	50	1377081—	5	1792306—	10
140746—	50	495316—	20	986001—	5	1381471—	5	1799601—	5
146746—	50	515741—	5	989316—	20	1390691—	5	1809551—	5
165606—	10	521901—	5	989796—	800	1394086—	90	1814461—	5
168566—	70	534156—	60	990111—	5	1395416—	20	1822091—	5
171851—	5	539696—	700	994806—	10	1405931—	5	1826181—	5
178726—	30	541586—	90	1041766—	70	1419506—	10	1839166—	70
179501—	5	555941—	5	1049556—	60	1446061—	5	1859166—	70
194886—	90	562131—	5	1052031—	5	1450991—	5	1865436—	40
201716—	20	566586—	90	1052241—	5	1455301—	5	1867786—	90
203971—	5	580781—	5	1053186—	90	1455666—	70	1869156—	60
205616—	20	594651—	5	1057946—	50	1457526—	30	1885916—	20
218151—	5	597316—	20	1073991—	5	1501006—	10	1887175—	80
234116—	20	601796—	800	1076291—	5	1524376—	80	1923006—	10
245191—	5	606261—	5	1083961—	5	1540791—	5	1938696—	700
247516—	20	620566—	70	1084926—	30	1557601—	5	1960356—	60
257381—	5	629151—	5	1105061—	5	1563956—	60		
299366—	70	715826—	30	1114681—	5	1575111—	5		
327286—	90	728526—	30	1130546—	50	1579786—	90		
329106—	10	736871—	5	1136076—	80	1586631—	5		
330166—	70	740021—	5	1152861—	5	1591226—	30		
334371—	5	740551—	5	1160136—	40	1597306—	10		
344006—	10	742016—	20	1174376—	80	1601041—	5		
347361—	5	744401—	5	1182891—	5	1601071—	5		
354186—	90	771226—	30	1196096—	100	1643731—	5		

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարչութիւն կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունիս 2ին այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՈՒԺՏՈՒ ԵՆ
Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գորտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկին քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՆՈՂՄ. Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍՈՒԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147
Երիքերին եւ խցանի [illegible] պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·24 Ֆրանք
Ապահովագրելոց ամէն կարելի դիւրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք [illegible], [illegible]

Միւչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դիւրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են
ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԴԺԳՈՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԹՈՒԼԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։
Առանց հոտի, առանց անախորժ համի. Պրավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։
Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ ատենէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ–ՈՅԺ–ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններ
եւ դեղօրէից վաճառատուներ։
Լաֆոնթէն փողոց թիւ 130

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑՈՅՑ ՏՈՒՈՂ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS
ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՑԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ
ը կրուծք սրտի, գլխու եւ ստամոքի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլերին.
Ակռաներու եւ արդուզարդի համար շատ լաւ է. Նաեւ համաճարակներու դէմ բերել նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։
ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ԹՐԻՔԻԼԻՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ՄԱՆԳԱՄ 1900ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
Ամէն դեղարաններ եւ մեծ մթերանոցներ կը ծախուի
6—36

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԵՐԹՈՒՄԴ ՇՈԳԵՆԱՒԸ
Ցանիս 6ին Անգղոյի, Սեւ Ծովէն։
ԴԱՐՁՆԱՄԲԱՐ
Ցանիս 7ին Անգղոյի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա.	կարգ	Բարիզի համար	200 ֆր.	
»	»	Մարսիլիոյ	» 160	»
Բ.	»	Բարիզի	» 150	»
»	»	Մարսիլիոյ	» 120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,52
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,177
Վճարումներ՝ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիստի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 52—52

Գիտի ուզէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS
534

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԷՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ՍԱՂԼԱՐ ԻՂԷ ՍԱՊՕՆԼԱՐ
Տէբօսը՝ Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խան Ն 60

Պիր թօզըմ մէվատը մուզիրրէյի հավի օլմայան սաֆի վէ խալիս զէյթին եաղը իլէ սապօն պուլմագ արզուսընտա օլանլար՝ անճագ մէզքիւր աէրօյա միւրաճաաթ էթմէլի տիրլէր. մէզքիւր մաղազա մահսուլաթըն հասըլ օլտուղը մահալլէր իլէ տահի մի սուրէթտէ միւնասէպաթտա պուլընտըղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէլա ճինսլէրի օլտուղընը թէէմին էթտիկի, վէ սաթըլըր թօբտան վէ բէրաքէնտէ օլտուղը պէյան օլունըր։

ՖԻԵԱԹ. — Էն ալէլա Այվալըգ եաղը	գըյյէսի	6-20
Էտրէմիտ վէ Միտիլլի	»	»	6
Կիրիտ սապօնը		»	3-30
Այվալըգ վէ Միտիլլի սապօնը		»	3-20
Միտիլլի էքինճի նէվի		»	3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիյէյէ այրըճա ազօնթօ օլունըր. 100 ղրշ.-աան զիյատէ մալ իշթիրա իտէնլէրէ պիլա մէսարիֆը նագլիյէ խանէլէրինէ թէսլիմ օլունըր. չալըշա միւչթէրի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէմանհէրի ալընըպ էսմանը թէմամէն իատէ օլունըր. Ֆիւքարայէ օլունան մալլարը մէվատը մուզիրրէյի հավի օլտուղընը իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միւքաֆաթ վէրիլիր. Մաղազամըզ Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խան 34 նումէրօլը տիւքքեանտա պուլունտուղը իլան օլունըր։
2—30

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամփորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւոր ստացուածքի գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրին եւ տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա.
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՇԻԻԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոֆօ	[illegible]	Կոզօ	[illegible]	Գալօ	724	Բոզարիօ	136
Ալէքթ	3607	Գոլօ	[illegible]	Կրատիօ	[illegible]	Մարէնկօ	[illegible]	Սալֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլ	[illegible]	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	[illegible]	Հիտալկօ	1581	[illegible]	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	[illegible]	9 7	Հիտօ	3 2	Միլ	[illegible]	Սորրօ	1203
Գորոտինօ	1264	[illegible]	[illegible]	Հորաթիօ	[illegible]	Մոզէլլ	[illegible]	Թասսօ	1323
Գրավօ	1076	[illegible]	[illegible]	Հ. մէր	595	Մուրիլ	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Գրիւնօ	811	[illegible]	[illegible]	Իտալ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
Ըֆֆօ	[illegible]	Էպրօ	2464	Իտաք	[illegible]	Օթօ	[illegible]	Թոլտօ	1470
Գէյրօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4036	[illegible]	487
Գարիպու	1837	Էրպօ	84	Քէսօ	1053	Օթելլօ	[illegible]	Ուրպինօ	[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆլուրօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Բոլէրօ	631	Վասգօ	1911
Դիգօ	1694	Ֆինալ	1328	[illegible]	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիրպօ	2749	Ֆլամինկօ	849	Լօ	1053	Րալֆօ	229	Վ. Լթուրն.	2396
Ըսէքօ	[illegible]	Ֆրանչէսքօ	4582	Լ. բանզօ	2272	[illegible]	1663	Զէնօ	[illegible]
Քլիօ	697	[illegible]	3061	Լիվոն	[illegible]	Րոլլո	1613	[illegible]	120
Գոլորատօ	[illegible]	Կիկանօ	1143	Լոկէնզօ	[illegible]	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպօր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սթըրթ, ամսոյս 6ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՉՕՍ
Թիւ 22-24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուցակ

Գշ. 18/31 Ս. վասատ-բոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Իզմիր, [illegible], [illegible], Թաք պո լու–Սոմ, Պէյրութ Եաֆա, Բորթ–Սայտ, Աղեքսանդրիա [illegible] մէջ էլեւ
Եշ. 2/2 Օտեսա ժամ [illegible] մէջ բէէն առաջ
Շբ. 22/4 [illegible], Իսմիր, Բ. ըէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 1 ին մ. օրէէն առաջ
Օտեսա ժամ. 2 ն յետ մ. չ բէ
Կ. բ. 2/. Ինէպ լու, Սի նոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 3ին միջօրէին առաջ.
Բուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3. [illegible] միջօրէն։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի եւ Արեւելեան միջեւ բանուոր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10000	Ֆլօրիտա	3500
Պոհէմեան	10550	Իտալիան	3500
Արմենիան	10500	Ֆրէնչ	3000
Կանադեան	9000	Ալկերիան	3500
Իտալֆան	9000	Արապեան	3500
Գոլոմպեան	8000	Ասիեան	3500
Տերմա	8000	Անատոլեան	3500
Ալվազեան	8000	Ալգիերեան	350
Նյուֆոունդլան	8000	Լէաքիան	3000
Նումիտեան	3700	Մալթա	900
Սավոնեան	3700	Օփօրթօ	800
Խորսիկան	3700	Լէպօն	80
Մոնթքն	3500		

Ապրանքը ազեքսէն կը խնդրուի որ իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատան հանձնելու համար ի ենց հրամանը գրել շոգենաւոյն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան կից տեղը

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՋՃԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (81)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ռ.

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

—Սիրահար մը ունի միթէ, գոչեց Ժիւլօ, բռունցքները սեղմելով։

—Ոչ բոլորովին... միայն թէ ազատ չէ...

—Ամուսնանալու վրա՞յ է։

—Ատոր համար քու հաւանութիւնդ առնելու պէտք չունի... բայց առանց քեզ չկայ դեռ։

Ժիւլօ չունչ առաւ։

—Փափաքէս գիտ այդպէս գդեանելու, կրնար մեղմօրէն իմացնել, ինչ որ նաւազ տրտմեցութիւն պիտի պատճառէր ինծի, յարեց Ժիւլօ։

—Դեռ ինք ալ բան մը չի գիտեր այդ մասին։

—Ինչ կ'ըսես։

—Գիտցածս... Ան ալ լմնցաւ... Ալ ես քեզի իմացնելիք բան չունիմ։

Ժիւլօ կը խեղդուէր։ Իր մտոքսէ չապիկը հաստատ բռնող կապը թուլցուց եւ բիրտ ձայնով մը ըսաւ.

—Նշանած ունի՞ թէ ո՞չ։

—Գործը գիտէ...

Բհնախնդիր առեւտրականութեամբ մը եղբօրս կեցուց Ժիւլօ.

—Լա՛ւ... Կը տեսնեմ որ անոր հետ միացած ես, քթիս խնդալու համար... բայց ձեզի պէս դարտակ անձեղներէն չպիտի պարտուիմ... Այդ խարտիշագեղին աչք ունիմ... կ'իմանա՞ս... Ու ձեռք պէտի անցընեմ զայն... Աւելի գէշ այն մարդուն համար, որ իմ եւ անոր միջեւ խոչընդոտ պիտի ըլլայ... Կռիւ տեղի պիտի ունենայ մեր միջեւ... Գիշեր բարի ուրեմն։ Կրանտ-Արմէ փողոցը, Ավընիւի խմբագրատան մէջ ժամադիր եղած եմ Բարիզ-Բալաթիէյի արշաւին համար... Անօգուտ է անհանգիստ ընել մայրիկը... Երբ արթննայ իմ կողմէս կ'ողջագուրես զայն։

Ու առանց ձեռքը երկարելու քրոջը, առանց մօրը քնանալը փոյթ ընելու, Ժիւլօ դուրս ելաւ սենեակէն, դուռը զարնելով ետեւէն։

Հազիւ քառորդ մը անցած է Ժիւլոյի մեկնումէն վերջ, երբ դրան զարնուած թեթեւ բախիւն մը լսուեցաւ։

Սիւզանն էր, որ ամէն նորատի աղջիկներու պէս հետաքրքիր, կը պատահանէր բարեկամուհիին կողմէ եղած հրաւէրէն, աշխատանոցէ դարձին, քանի մը ժամ առաջ։

Սիւզանի գալուստը չարթնցուց տիկին Մայնոլը։ Անով հանդերձ, Կապրիէլ իր սենեակը տարաւ ընկերուհին, եւ իբր լաւ բարեկամուհի մը, ճշգրտօրէն հաղորդեց Կաստոն Թրասիի խօսքերը, ըլլալով ներկայ ունկնդրեց գեղազէմ Ժիւլոյի կողմէ եղած ծաղրելի յարձակումին վրայէն։

Սիւզան մեծ յուզումով ընդունեց այս յայտնութիւնը. չէր կրնար ականջներուն հաւատալ։ Սակայն չէր ուզեր բոլորովին անձնատուր ըլլալ այդ յանկուցիչ անուրջին, որուն կրնար յաջորդել դառն զարթնում մը։

Շնորհակալ եղաւ եւ ջերմագին կերպով համբուրեց Կապրիէլը, որ հառաչ մը զսպեց, երկրորդ անգամ խորհելով պահ մը սնուցած խոլ անուրջներուն վրայ. բայց հիմա աւելի հանգիստ չունէր մը կ'առնէր, իր պաշտօնը կատարած ըլլալուն համար։

Կաստոն նոյէն տեսաւ Սիւզանը։ Այս անգամ Կապրիէլ հոգ տարաւ որ Լուսինը հեռացնէ, պատրուակելով թէ իր ճաշակին պէտք ունի, գնում մը կատարելու համար։ Այսպէս Կաստոն կրցաւ իր սիրոյն յորդող զգացումները ազատօրէն յայտնել իր սիրած էակին։

Հեշտալի վրդովում մը կը պատէր Սիւզանը, ի լսել այդ մեղմական խօսքերուն, որոնք եթէ ճշմարիտ սէր մը արտայայտեն, ամէնէն փափուկ երաժշտութիւնը կ'ըլլան մարդկային սրտի մը համար։

Կաստոնի ճակատը կը շողար երջանկութեան մէջ։ Երկինքի կապոյտին պէս վճիտ եղող իր աչքերը խելայեղ երախտապարտութեամբ մը կը դիտէին այն թըրթըռուն ու անկեղծ բարեկամը, որ իր առջեւ կը բանար դրախտը։

Սէրը սէր առաջ կը բերէ։ Սիւզանի համար այլ պերճախօս նայուածքներէն հասկցաւ թէ անիկա անտարբեր զգացումներ չէր տածեր իր նկատմամբ, եւ իրեն այնպէս թուեցաւ որ երակներուն մէջէն բոց մը կ'անցնէր։

Սակայն բանականութիւնը տիրացաւ իր իրաւունքներուն։ Նախ մանկամարդ աղջիկը սթափեցաւ։

Սիւզան, օդին մէջ թեւածելէն յետոյ, զգաց որ երկրի վրայ կ'իյնայ, ու բոլորովին մտածկոտ, մրմնջեց.

—Պարոն Կաստոն, երջանիկ ու հպարտ եմ ձեր ընտրութեան համար, բայց դուք ալ ինծի չափ աղա՞տ էք։

Կաստոն չհասկնալ ձեւացուց անխուժով.

—Ո՞վ կրնայ արգիլել ըլլալ իմ կամքիս։

—Դուք ընտանիք մը ունիք... բայց ես որբ եմ... Անշուշտ իմ հօրաքոյրս չպիտի ընդդիմանայ ինծի համար անյուսալի եղող այս երջանկութեան։ Ձեր ծնողքին հաւանութիւնը պիտի կրնա՞ք ձեռք ձգել։

—Այո՛, ձեռք պիտի ձգեմ։

Սիւզան մեղմօրէն ցնցեց գլուխը։

—Իր իրենց աղջիկը պիտի ընդունի՞ն անծանօթ գործաւորուհի մը։

—Այո՛, երբ տեսնեն ձեզ... Մնաց որ, ծնողքս գիտեն աշխատութեան բովանդակ ազնուութիւնը... Հայրս իր աշխատութեան շնորհիւ մարդ եղած է։

—Բարեկամս, կը դողամ այն դժուարութիւններուն վրայ խորհելով, որոնք մեր առջեւ պիտի ելլեն։

—Սիւզան, պիտի յաղթեմ անոնց, եւ կ'երդնում թէ իմ կինս պիտի ըլլաք դուք։

Առանց Կաստոնի ծնողքը ճանչնալու, հէք աղջիկը երկչոտութեամբ կը զգար թէ անոնք հարուստ ըլլալով այնքան դիւրաւ չպիտի հաւանէին իրենց միակ ժառանգորդին ամուսնութեան՝ աղքատ աղջկան մը հետ։ Սիւզանի համար ատ էր անհաւելի խոչընդոտը, հակառակ այն առաջարկին, որով Կաստոն կը հրաւիրէր զինքը իբր նշանածը նկատելու։

Երիտասարդը ջերմագին շեշտով մը շարունակեց.

—Վստահութիւն ունեցէք իմ վրաս... Մեր սիրելի ըղձանքները պիտի իրականան։

—Կաստոն, խոհեմութեամբ գործեցէք... կը կարծեմ թէ ինչ զգուշութիւններ ձեռք առնել հարկ պիտի ըլլայ. խնդրեմ, մի վշտացնէք ձեր ծնողքը, զոր կը յարգեմ, երբ թէ իմս ըլլային։

—Մայրս միշտ կ'ըսէ թէ զիս ազատ պիտի ձգէ, ուզած աղջկանս հետ ամուսնանալու համար։

—Հապա հայրերնի՞դ։

—Ձեզի ըսի իր ծագումը... Աւելի պատճառ մը չէ՞ որ մօրս պէս խորհի ան ալ։

—Ո՞վ գիտէ, մրմնջեց Սիւզան, մելամաղձիկ շեշտով մը... Անկեղծօրէն խօսեցէք եւ լաւ հասկցուցէք անոնց թէ չահէ դրդուած չեմ բնաւ։

—Ապահով եղէք, սիրեցեալս... Անոնք ալ ինծի պէս շուտ պիտի համոզուին։

—Այնպիսի անկրպետ մը իրաւմէ կը բաժնէ մեզ... Դուք ո՞րքան գերազանց էք ինէ...

—Սէրը հաւասար կը դարձնէ ամէն մարդ... բայց կ'ուզեմ խօսիլ ձեր հօրաքրոջ հետ, կարելի եղածին չափ շուտ... Ո՞ր օր գալս կը փափաքիք։

Որոշուեցաւ որ Կաստոն, յառաջիկայ կիրակի, Ֆրանսուազ Պօասէնի բնակարանը երթայ, կացութիւնը պարզելու եւ Սիւզանի ձեռքը խնդրելու համար։ Առաւուն Սիւզան ամէն ինչ պիտի իմացնէր Ֆրանսուազի։

(Շարունակելի)